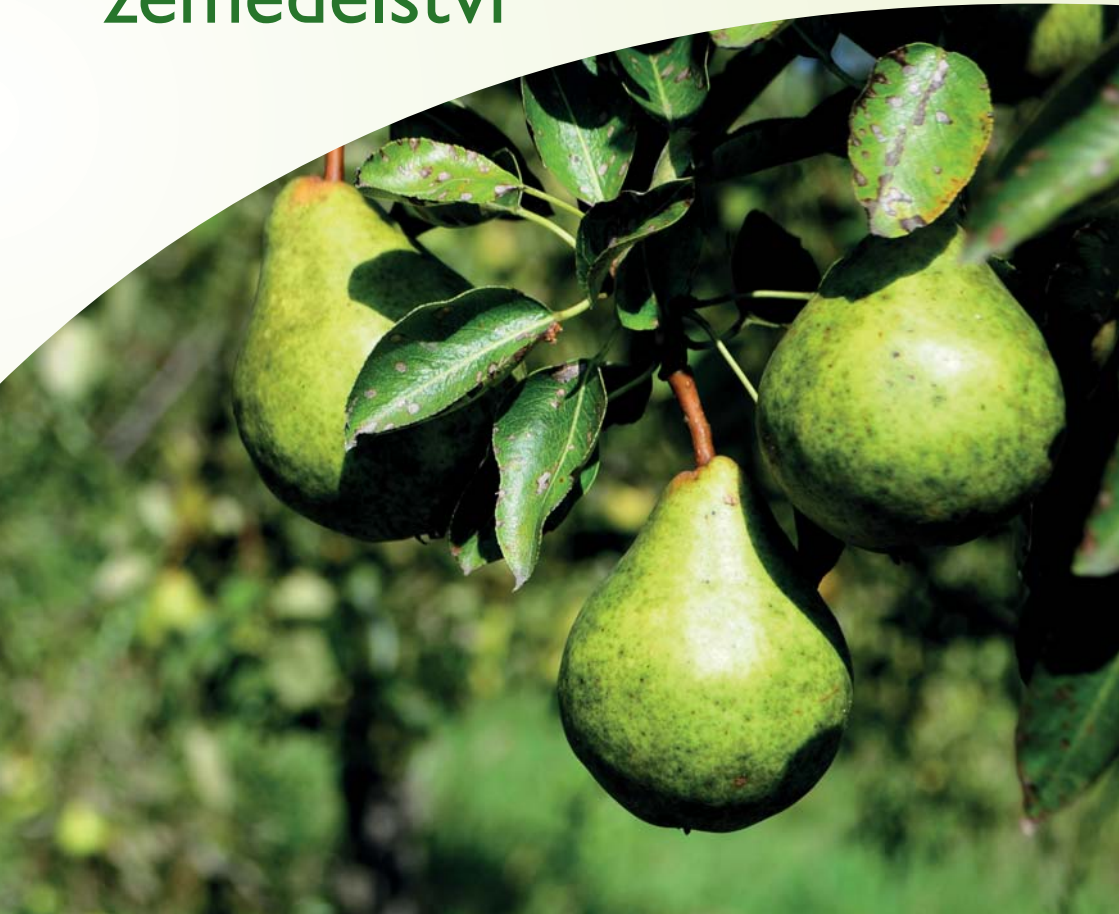

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Metodické pokyny pro ekologické zemědělství

**METODICKÉ POKYNY
PRO EKOLOGICKÉ
ZEMĚDĚLSTVÍ**

Obsah

Metodický pokyn č. 2/2016 (pravidla pro registraci subjektů do systému ekologického zemědělství, přechodné období, jeho zkracování a prodlužování)	5
Metodický pokyn č. 3/2016 (pravidla pro udělování některých výjimek z pravidel ekologické produkce).....	17
Metodický pokyn č. 4/2016 (pravidla pro udělování výjimek z pravidel ekologického zemědělství v případě katastrofických událostí)	35
Metodický pokyn č. 5/2016 (pravidla pro udělování výjimek z pravidel ekologického zemědělství na použití konvenčního osiva a vegetativního rozmnožovacího materiálu)	39
Metodický pokyn č. 6/2016 (pojmy podle přímo použitelných předpisů Evropské unie)	46
Metodický pokyn č. 7/2016 (specifická pravidla pro odběr, analýzu a následné vyhodnocení vzorků z ekologického zemědělství)	48
Metodický pokyn č. 8/2016 (komunikace mezi kontrolními orgány, tvorba analýzy rizik, certifikační mechanizmy).....	67
Metodický pokyn č. 9/2016 (specifická pravidla pro současnou produkci ekologicky chovaných hospodářských zvířat a hospodářských zvířat mimo ekologický chov).....	78
Metodický pokyn č. 10/2016 (pravidla pro zakládání a údržbu ovocných sadů, vegetační pokryv sadů, meziřadí vinic, krajinné prvky v režimu ekologického zemědělství).....	83
Metodický pokyn č. 11/2016 (pravidla pro chov koní v režimu ekologického zemědělství)	88

Metodický pokyn č. 2/2016

kterým se blíže upravují pravidla pro:

1. registraci subjektů do systému ekologického zemědělství
2. přechodné období, jeho zkracování a prodlužování

Č.j.: 61009/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Nařízení Komise (ES) č. 1235/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 1235/2008“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“);
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství (dále jen „vyhláška č. 16/2006 Sb.“).

I. Registrace do systému ekologického zemědělství a přechod na ekologickou produkci

Registrace subjektů do systému ekologického zemědělství v podmínkách České republiky upravuje § 6 zákona o ekologickém zemědělství, v evropské legislativě tuto povinnost stanoví článek 28 nařízení Rady (ES) č. 834/2007. Pravidla přechodu na ekologickou produkci pak obsahuje článek 17 nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a články 36 až 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

I.1 Povinnost registrace

Každý hospodářský subjekt, který produkuje, připravuje, skladuje nebo dováží ze třetí země nebo uvádí na trh produkty jako ekologické produkty nebo produkty z přechodného období (ekologický zemědělec, výrobce biopotravin, obchodník s biopotravinami, dovozce, vývozce, výrobce biokrmiv, dodavatel biosiv a biosadby, ekologický včelař, ekologický pěstitel hub, sběrač volně rostoucích rostlin a ekologický chovatel ryb) se musí podrobit registraci na Ministerstvu zemědělství (dále jen „ministerstvo“) a kontrolnímu systému v ekologickém zemědělství (dále jen „EZ“). Tato povinnost se nevztahuje na maloobchody, které pouze prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení. To znamená, že je např. nepřebalují, ale pouze je odeberou od dodavatele, umístí do obchodu a prodají konečnému spotřebiteli. **Internetový obchod s potravinami (e-shop) však registraci podléhá!** Dále se povinnost registrace nevztahuje na veřejné stravování.

Všechny registrované subjekty (dále jen „osoby podnikající v EZ“ nebo „subjekty“) jsou uveřejněny na portálu ministerstva www.eagri.cz/rep.

I.2 Postup při registraci

I.2.1 Kontrolní organizace (dále jen „KO“)

Každá osoba podnikající v EZ musí mít uzavřenou platnou smlouvu s některou KO, která je pověřena ministerstvem výkonem kontroly a certifikace v EZ. Pokud subjektu pozbude platnosti smlouva o kontrolní činnosti a nebude do 30 dní uzavřena nová smlouva s pověřenou KO, zruší ministerstvo osobě podnikající v EZ registraci

v systému ekologického zemědělství. V době vydání tohoto metodického pokynu jsou ministerstvem pověřeny výkonem kontroly a certifikace následující KO:

- KEZ o.p.s. (www.kez.cz), kód CZ-BIO-001
- ABCERT AG, organizační složka (www.abcert.cz), kód CZ-BIO-002
- Biokont CZ, s.r.o. (www.biokont.cz), kód CZ-BIO-003
- Bureau Veritas Czech Republic, spol. s r.o. (www.bureauveritas.cz), kód CZ-BIO-004

1.2.2 Vstupní kontrola

Žadatel si nejdříve zvolí jednu z pověřených KO, přihlásí se u ní ke kontrole a certifikaci a uzavře s ní smlouvu. Poté KO provede u subjektu vstupní kontrolu. Pokud vstupní kontrola proběhne v pořádku a subjekt je připraven na vstup do systému ekologického zemědělství, vystaví KO potvrzení o provedení vstupní kontroly, které je součástí žádosti o registraci.

1.2.3 Žádost o registraci

- i. Všechny subjekty, které chtějí podnikat v EZ, podávají na ministerstvo jednotnou žádost o registraci osoby podnikající v EZ. Týká se to také ekologických chovatelů včel (§ 4 odst. 3 zákona o ekologickém zemědělství), kteří nemusejí být podnikateli a mít IČ. Registrace subjektu proběhne pouze jednou, a to při prvním podání žádosti o registraci, kde si subjekt vybere činnosti, pro které chce být registrovaný. Žadatel – zemědělec doloží k žádosti o registraci osoby podnikající v EZ též osvědčení o zápisu do evidence zemědělského podnikatele podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Potvrzení o provedení vstupní kontroly předá KO ministerstvu prostřednictvím Registru ekologických podnikatelů (dále jen „REP“). Vzor žádosti o registraci je uveden v příloze č. 1 vyhlášky č. 16/2006 Sb.

- ii. Žádost o registraci se podává **písemně**, a to prostřednictvím veřejné datové sítě opatřená elektronickým podpisem (ID DS: yphaax8) nebo prostřednictvím provozovatele poštovních služeb na adresu:

Ministerstvo zemědělství
Odbor environmentální a ekologického zemědělství
Těšnov 56/17
110 00 Praha I

Žádost lze podat rovněž osobně na podatelnu ministerstva na výše uvedené adrese.

- iii. Žádost o registraci nepodléhá správnímu poplatku.

1.3 Registrace a začátek přechodného období

Dnem doručení bezchybné žádosti o registraci na ministerstvo je subjekt registrován jako osoba podnikající v EZ a v případě ekologického zemědělce začíná přechodné období (dále jen „PO“). K tomuto dni ministerstvo vystaví rozhodnutí o registraci, které zašle subjektu. V případě neúplné žádosti bude subjekt vyzván k doplnění informací ve stanovené lhůtě; pokud tyto informace nedoplní, bude řízení o registraci zastaveno.

1.3.1 Postup při zařazování a vyřazování půdy v systému EZ

- i. V EZ je možné hospodařit na půdě, která je buď zapsána v LPIS (veřejný registr půdy) nebo je evidována podle katastru nemovitostí. V případě půdy v LPIS je nutné ještě před podáním žádosti o registraci přihlásit na Oddělení příjmu žádostí a LPIS příslušného regionálního odboru Státního zemědělského intervenčního fondu díly půdních bloků (dále jen „DPB“), na kterých chce žadatel hospodařit. Po vydání rozhodnutí o registraci nebo po ohlášení změny v činnosti (dohlášení činnosti „ekologický zemědělec“ u již registrovaného subjektu), dojde automaticky k nastavení příznaku PO na všechny požadované DPB uživatele. Při pozdějším zařazení nebo vyřazení DPB a ohlášení této změny příslušné KO bude ke dni ohlášení nastaven příznak PO nebo v případě vyřazení příznak konvence.

- ii. Při ukončení registrace osoby podnikající v EZ dojde ke dni nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení registrace nebo ke dni zániku subjektu k sestupnění všech DPB do konvenčního režimu.

1.3.2 Změny týkající se pozemků na ekofarmě a ekofarmy

V případě zvýšení nebo snížení výměry pozemků na ekofarmě nebo v případě zařazení nového druhu zvířat do EZ nebo vyřazení stávajícího druhu, je ekologický zemědělec povinen tuto skutečnost písemně oznámit ministerstvu. Toto ohlášení je prováděno prostřednictvím příslušné KO, která ohlášené změny provede u pozemků v LPIS a u zvířat v IZR (Integrovaný zemědělský registr). Dnem ohlášení změn začíná PO na nových pozemcích nebo minimální doba chovu u nového druhu zvířat. V případě převodu nebo přechodu farmy na jinou osobu musí tato nová osoba, pokud hodlá nadále hospodařit na ekofarmě, podat žádost o registraci jako nový žadatel. Pozemky, které přebere od původního ekologického podnikatele, budou převodem na zatím konvenční subjekt sestupněny do režimu „ekologické nejistoty“, pokud však tento subjekt podá **do 30 dní** od převodu pozemků v LPIS žádost o registraci na ministerstvo, převedené pozemky budou automaticky pokračovat v režimu původního ekologického uživatele a v historii DPB se nebude objevovat konvenční období. V tomto mezidobí musí subjekt hospodařit podle zásad EZ. Pokud bude při vstupní kontrole zjištěno porušení podmínek EZ, bude muset celá farma zahájit nové PO.

1.3.3 Ohlášení přidání nové činnosti nebo ukončení stávající činnosti

- i. V případě, že subjekt je již registrován na ministerstvu jako osoba podnikající v EZ a v žádosti o registraci označil některou z možných činností, je možné v průběhu podnikání přidat další povahu činnosti, která v původní žádosti nebyla označena. V tomto případě subjekt zašle písemně ohlášení změny (přidání nové činnosti) příslušné KO, která prostřednictvím REP předá ohlášené změny ministerstvu. Pokud se jedná o přidání činnosti „ekologický podnikatel“, tedy zemědělec, je nutné kopii tohoto ohlášení společně s kopií osvědčení o zápisu do evidence zemědělského podnikatele zaslat písemně na ministerstvo.

- ii. Pokud osoba podnikající v EZ provozuje několik činností (např. ekologický zemědělec a zároveň výrobce biopotravin) a rozhodne se některou z těchto činností ukončit, zašle písemně ohlášení změny na příslušnou KO. Výše uvedená hlášení KO předá ministerstvu prostřednictvím REP, ve kterém následně dojde k ukončení nebo přidání činnosti k osobě podnikající v EZ.

1.3.4 Zrušení a zánik registrace

Ministerstvo **zruší** registraci osoby podnikající v EZ v těchto případech:

- 1) na vlastní písemnou žádost, doručenou na ministerstvo podle bodu 1.2.3. písm. ii.;
- 2) z moci úřední, a to:
 - a) při opakovaném porušení požadavků stanovených zákonem o ekologickém zemědělství a předpisy Evropské unie;
 - b) pokud ekologický podnikatel (zemědělec) nezíská do 12 měsíců od ukončení období přechodu na ekologickou produkci alespoň jeden certifikát a v průběhu každého dalšího kalendářního roku vždy alespoň jeden certifikát za rok;
 - c) pokud výrobce biopotravin, výrobce nebo dodavatel ekologických krmiv nebo dodavatel ekologického rozmnožovacího materiálu nezíská do 24 měsíců od registrace alespoň jeden certifikát;
 - d) pokud subjekt nebude mít více než 30 dní smlouvu s žádnou KO.

Registrace se ruší dnem nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení registrace.

Registrace osoby podnikající v EZ **zanikne**, jestliže tato osoba:

- 1) zemřela;
- 2) zanikla;
- 3) došlo k převodu či přechodu ekofarmy na jinou osobu a osoba podnikající v EZ již dále nehospodaří.

Zánikem osoby podnikající v EZ se rozumí zánik IČ, na které byla osoba registrována. V těchto případech dojde neprodleně k výmazu ze seznamu.

O zrušení či zániku osoby podnikající v EZ ministerstvo průběžně informuje příslušnou KO.

2. Přejídné období, jeho zkracování a prodlužování

Přejídem na ekologické zemědělství se rozumí přechod od konvenčního zemědělství na zemědělství ekologické, a to ve stanovené době, během níž jsou již dodržována pravidla ekologické produkce.

2.1 Rostliny a rostlinné produkty

Délka PO na pozemcích je stanovena na dva roky u orné půdy a travních porostů a tři roky u vinic, chmelnic a ovocných sadů. Aby mohly být rostliny a rostlinné produkty považovány za ekologické, musí tato lhůta uplynout před výsevem nebo v případě pastvin či víceletých pícein před jejich sklizní za účelem použití jako krmiva, v případě víceletých plodin před první sklizní. Tato lhůta platí pro každý DPB zvlášt' podle toho, jak jsou pozemky zařazovány do systému EZ. V případech, kdy si žadatel nechá zakreslit do DPB v PO/EZ konvenční plochu, je na posouzení KO, zda vydá certifikát na plodiny vypěstované na předmětném DPB. Při vstupu celého podniku do ekologického hospodaření se tato pravidla a lhůty uplatňují na celou produkční jednotku, tedy také na zvířata.

2.2 Hospodářská zvířata a živočišné produkty

- i. Na zvířata přivedená do zemědělského podniku z konvenčního zemědělství pro účely plemenitby podle článku 9 a článku 42 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 platí zvláštní přejídné období. Toto přejídné období upravuje článek 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008. Aby mohla být tato zvířata (a jejich produkty) považována za ekologická, musejí být chována v režimu EZ po tuto dobu:

- Koňovítí a skot, včetně druhů buvol domácí a bizon, určení k produkci masa **12 měsíců** (alespoň po dobu $\frac{3}{4}$ jejich života);
 - Malí přežvýkavci, prasata a zvířata chovaná na mléko **6 měsíců** (u zvířat chovaných na mléko se lhůta 6 měsíců vztahuje pouze na mléko, nikoliv na maso v případě porážky mléčného druhu zvířat);
 - Drůbež chovaná na maso **10 týdnů** (musí do chovu přijít před dosažením stáří tří dnů);
 - Drůbež určená k produkci vajec **6 týdnů**.
- ii. Produkty zvířat v PO musejí být odděleny od produktů zvířat, která již prošla obdobím přechodu, aby nedošlo k záměně nebo ke smíchání.
- iii. Pokud je na ekofarmu přivedeno větší množství zvířat, než je povoleno čl. 9 odst. 3. nařízení Komise (ES) č. 889/2008 nebo více zvířat než kolik umožňuje čl. 9 odst. 4. nařízení Komise (ES) č. 889/2008 bez předem udělené výjimky, začne všem zvířatům daného druhu nové období minimální doby chovu ode dne nákupu nových zvířat v souladu s čl. 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

2.3 Zkrácení PO

Podmínky pro zkrácení PO upravuje článek 36 odst. 2. a 4. nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

2.3.1 Zkrácení PO v ekologicky čistých oblastech

- i. Příslušný orgán, kterým je ministerstvo, může rozhodnout, že za součást období přechodu zpětně uzná jakékoli předchozí období, v němž:
- a. byly pozemky předmětem opatření definovaných v programech, prováděných podle nařízení Evropského společenství nebo v jiném úředním programu za předpokladu, že dotyčná opatření zaručují, že produkty nepovolené pro ekologickou produkci nebyly na těchto pozemcích použity, nebo
 - b. byly pozemky přírodními nebo zemědělskými oblastmi, které nebyly ošetřeny produkty nepovolenými pro ekologickou produkci.

- ii. Období uvedené v prvním pododstavci písm. b) lze vzít v úvahu zpětně pouze pod podmínkou, že byl příslušnému orgánu předložen uspokojivý důkaz, na jehož základě se přesvědčí o tom, že podmínky byly plněny po dobu nejméně tří let.
- iii. Pokud subjekt požádá ministerstvo o zkrácení PO na pozemcích v ekologicky čistých oblastech, musí splnit výše uvedené podmínky. K tomu je zapotřebí dostatečně prokázat, že pozemky byly předmětem výše uvedených opatření nebo jsou přírodními oblastmi nebo zemědělskými oblastmi prokazatelně bez ošetření nepovolenými látkami pro ekologickou produkci. Za přírodní oblasti je považováno pouze území národního parku nebo I. zóna chráněné krajinné oblasti s potvrzením od správy těchto oblastí, že po dobu nejméně tří let nebyly pozemky ošetřeny nepovolenými látkami pro ekologickou produkci.

2.3.2 Zkrácení PO pozemků, které již přešly nebo byly v procesu přechodu na EZ

- i. Ministerstvo může dále zkrátit PO u pozemků, které již přešly nebo byly v procesu přechodu na EZ, a které jsou ošetřovány produktem nepovoleným pro ekologickou produkci, a to v těchto dvou případech:
 - a) u pozemků, které jsou ošetřovány produktem nepovoleným pro ekologickou produkci v rámci povinného opatření zavedeném příslušným orgánem členského státu s cílem potírat choroby či hubit škůdce;
 - b) u pozemků, které jsou ošetřovány produktem nepovoleným pro ekologickou produkci v rámci vědeckých testů schválených příslušným orgánem členského státu.
- ii. V případech podle prvního pododstavce písm. a) a b) se délka období přechodu stanoví s ohledem na tyto faktory:
 - proces odbourávání dotyčného přípravku na konci období přechodu zaručuje, že rezidua v půdě a v případě trvalých plodin v rostlině dosahují nevýznamných hodnot;
 - sklizeň po ošetření nesmí být prodána s odkazem na ekologické způsoby produkce.

- iii. Pro zkrácení PO z důvodu nařízené aplikace je nutné předložit rozhodnutí Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského o nařízené aplikaci nepovoleného přípravku na ochranu rostlin na pozemcích žadatele o zkrácení PO. Společně s rozhodnutím žadatel také doloží použité účinné látky přípravku včetně ochranných lhůt.
- iv. U pozemků, ošetřených nepovolenými přípravky v rámci vědeckých testů, je nutné předložit doklad o provádění schváleného výzkumu na pozemcích žadatele (např. Smlouva s ministerstvem, Národní agenturou pro zemědělský výzkum, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, dále Operační programy Strukturálních fondů ES apod.), ze kterého vyplývá potřeba provádět testy s přípravky na ochranu rostlin nebo hnojiv v podmínkách EZ. Ekologická farma musí být buď přímým vykonavatelem výzkumu, nebo musí být ve výzkumném záměru jiného subjektu, který vede výzkum, jasně definována její role.
- v. V obou případech není možné prodávat sklizeň s odkazem na ekologický způsob produkce.

2.3.3 Postup při podávání žádosti o zkrácení PO

- i. Žadatel nejprve požádá svou KO o provedení kontroly zaměřené na pozemky, u kterých má být žádáno o zkrácení PO. KO budou předloženy všechny dokumenty k ověření plnění podmínek EZ minimálně v průběhu předchozích tří let. KO posoudí náležitosti nutné k vydání rozhodnutí ministerstva a připojí k žádosti o zkrácení PO své stanovisko.
- ii. Náležitosti, které KO posoudí před vydáním svého stanoviska:
 - a) Žadatel musí prokazatelně doložit, kdo zmíněné pozemky v období minimálně tří let užíval a dále musí k těmto pozemkům doložit jejich minimálně tříletou historii z pohledu používání přípravků nepovolených pro používání v ekologickém zemědělství (např. účetnictví, evidence hnojení, evidence použitých přípravků na ochranu rostlin, vyjádření orgánu ochrany přírody, ochrany vod atd., ve výjimečných případech čestné prohlášení s ověřenými podpisy všech uživatelů pozemků za poslední nejméně tři roky);
 - b) KO vždy provede kontrolu zmíněného pozemku na místě.

- iii. Žadatel zašle na ministerstvo žádost o zkrácení PO se stanoviskem KO.
- iv. Při nařízeném plošném ošetření pozemků podle článku 36 odst. 4 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, u kterých chce žadatel zkrátit PO, je nutné provést reziduální analýzu produktů ze zmíněného pozemku se zaměřením na použitou látku (na vlastní náklady žadatele).
- v. V případě kladného rozhodnutí o zkrácení PO se PO zkracuje ke dni doručení žádosti na ministerstvo podle bodu I.2.3. písm. ii., to znamená, že předmětné pozemky budou k tomuto dni zařazeny do režimu EZ.

2.3.4 Prodloužení PO

Ministerstvo může rozhodnout o prodloužení PO nad rámec standardní délky u jednotlivých kultur, a to v případech, kdy byl pozemek kontaminován produkty nepovolenými pro ekologickou produkci. V případě použití těchto látek vydá ministerstvo rozhodnutí o prodloužení PO ode dne zjištění použití nepovolených produktů. Podnět na prodloužení PO podává příslušná KO na základě zjištěných skutečností při kontrole a na základě provedených analýz odebraných vzorků z pozemku nebo produktů. PO může být prodlouženo i v případě, že nebude prokázáno úmyslné použití nepovolené látky, ale bude zjištěna buď její přítomnost na základě provedených analýz, nebo na základě viditelných stop na porostu.

2.3.5 Nový začátek PO

- i. Je-li prokázáno úmyslné použití látek a produktů nepovolených v EZ nebo je-li prokázáno zanedbání dostatečných opatření pro zabránění kontaminace, může KO nastavit nový začátek PO na DPB, kde byla kontaminace zjištěna resp. prokázána.
- ii. Začátek PO bude stanoven podle okolností tak, aby co nejvíce odpovídal okamžiku zjištění kontaminace (např. k datu odběru vzorků, k datu přiznání se použití nepovolených látek, k datu kontroly, při které byla kontaminace zjištěna).

iii. Začátek nového PO nastaví KO v LPIS. U pozemků mimo LPIS ho eviduje dle svých vnitřních předpisů.

3. Společná a závěrečná ustanovení

- 3.1 Formuláře všech žádostí lze nalézt na internetových stránkách ministerstva. Žádosti je rovněž možné si vyžádat na oddělení ekologického zemědělství ministerstva (tel. 221 812 025) nebo u KO.
- 3.2 Metodický pokyn č. I/2012 č.j. 231679/2011-MZE-17252 se zrušuje.
- 3.3 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017.

V Praze dne

Ing. Jan Gallas
ředitel Odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

Metodický pokyn č. 3/2016

**kterým se blíže upravují pravidla pro udělování některých výjimek
z pravidel ekologické produkce**

Č.j.: 61010/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“).

I. Druhy výjimek

Ministerstvo zemědělství (dále jen „ministerstvo“) může v odůvodněných případech, udělit výjimku na:

- vazné ustájení skotu v malých zemědělských podnicích;
- zásahy na zvířatech;
- přivedení konvenčních zvířat na ekologickou farmu;
- souběžný chov stejného druhu zvířat v ekologickém a konvenčním režimu;
- použití syntetických vitamínů A, D, E pro přežvýkavce;
- povolení složek potravin zemědělského původu nezískaných z ekologického zemědělství.

2. Pravidla pro udělování jednotlivých výjimek

2.1 Vazné ustájení skotu v malých zemědělských podnicích

Podle článku 39 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 „Pokud se uplatňují podmínky stanovené v čl. 22 odst. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 834/2007, mohou příslušné orgány povolit vazné ustájení skotu v malých zemědělských podnicích, pokud není možné ho chovat ve skupinách, které by vyhovovaly jeho etologickým potřebám, a to za podmínky, že má podle čl. 14 odst. 2 během období pastvy přístup na pastviny a alespoň dvakrát v týdnu přístup na otevřená prostranství, pokud pastva není možná.“

2.1.1 Definice „malého zemědělského podniku“ je uvedena v samostatném metodickém pokynu (podnik nechová více než 20 ks dojnic nebo krav bez tržní produkce mléka a zároveň ne více než 50 ks skotu všech kategorií).

2.1.2 V případě udělení výjimky se žadatel zavazuje, že zvířatům bude zajištěna pastva v průběhu celého letního období a výběhy minimálně 2x týdně, pokud pastva není možná (v zimním období) a pokud to povětrnostní podmínky dovolí, a dále musí být zvířatům zajištěno dostatečné množství vhodné a pohodlné podestýlky ze slámy nebo jiného vhodného přírodního materiálu a individuální zacházení.

2.1.3 Náležitosti žádosti na vazné ustájení v malých zemědělských podnicích:

- i. obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. registrační číslo hospodářství, na které je výjimka požadována;
- iii. celkový počet kusů skotu všech kategorií chovaný na farmě ke dni podání žádosti.

2.1.4 Výjimku lze udělit nejdéle na 5 let.

2.2 Zásahy na zvířatech

Podle článku 18 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 889/2008: „V ekologickém zemědělství se pravidelně neprovádějí operace, jako je připevňování gumových kroužků na ocasy ovcí, krácení ocasů, ořezávání zubů a zobáku nebo odnímání rohů. Nicméně některé z těchto operací mohou být v jednotlivých případech povoleny příslušným orgánem z důvodů

bezpečnosti, nebo pokud mají za cíl zlepšit zdraví, životní podmínky či hygienu zvířat. Utrpení zvířat se omezuje na minimum pomocí vhodné anestézie a/nebo analgetik, přičemž operace provádí kvalifikovaný personál, a to pouze v nevhodnějším věku zvířat.“

2.2.1 Odrohování nebo tlumení růstu rohů skotu resp. koz

2.2.1.1 Vzhledem k tomu, že odrohování je velmi bolestivý zákrok, který se neshoduje s principy ekologického zemědělství, je možné ho provést jen v jednotlivých, nezbytných a odůvodněných případech, a to pouze u jednotlivých zvířat. Problémy spojené s chovem zvířat s rohy by měly být vždy přednostně řešeny organizačními opatřeními a vhodnou technologií chovu.

2.2.1.2 Obecné podmínky pro tlumení růstu rohů resp. odrohování skotu a koz:

- i. Zákrok u zvířat mladších 4 (12) týdnů **provede kvalifikovaný personál**. Zákrok u zvířat starších 4 (12) týdnů **provede pouze osoba odborně způsobilá** podle § 59 zákona o veterinární péči č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů a za použití vhodné anestézie.
- ii. Zákroky musí být v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání. **Zákroky musí být řádně evidovány!**

2.2.1.3 Náležitosti žádostí o udělení výjimky na zásahy na zvířatech:

- i. obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. odůvodnění nezbytnosti provádět zvířatům zásahy, způsobující jim utrpení;
- iii. registrační číslo hospodářství, na které je výjimka požadována;
- iv. druh zvířat, jejich kategorii a typ zásahu (tlumení růstu resp. odrohování atp.)
- v. při odrohování zvířat starších 4 týdnů, resp. 12 týdnů je nutné doložit také seznam zvířat určených k odrohování obsahující jejich datum narození a čísla ušních známek (čísla ušních známek je zároveň nutné zaslat elektronicky na e-mail: ekologickezemedelstvi@mze.cz).

2.2.1.4 Odrohování nebo tlumení růstu rohů u skotu

i. U žádosti na odrohování nebo tlumení růstu rohů u skotu se rozlišují tyto věkové kategorie, kterým může být výjimka udělena:

- **Telata**

- a) telata, která v době zákroku nejsou starší než 4 týdny;
- b) telata masných plemen při pastevním odchovu, která v době zákroku nejsou starší než 12 týdnů.

- **Dospělý skot**

Dospělým skotem se rozumí jedinci starší 4 týdnů (resp. 12 týdnů u masných plemen v pastevním odchovu) v případě, že se jedná o:

- a) plemenného býka po zařazení do plemenitby v chovu, pokud je většina stáda odrohovaná nebo geneticky bezrohá a/nebo
- b) zvíře, jehož rohy ohrožují zdraví zvířete samotného, např. když roh roste deformovaný a zarůstá do těla zvířete apod. a/nebo
- c) konkrétní zvíře, které svou agresivitou prokazatelně ohrožuje ošetřovatele nebo ostatní zvířata;
- d) chovné jalovice a krávy při dokončení přechodu stáda na bezrohé stádo (pouze jednorázově);
- e) ostatní nezbytné případy.

ii. Výjimky na odrohování skotu se **neudělují**:

- pro zvířata starší 4 týdnů, resp. 12 týdnů, pokud je chovatel nakoupil z důvodu rozšíření stáda;
- pro skot určený na výkrm;
- pro velké skupiny dospělého skotu;
- při opakované žádosti na odrohování zvířat starších 4 týdnů, resp. 12 týdnů v případě přechodu na bezrohé stádo (pro jednotlivé kusy lze, důvodů uvedených výše, žádat opakovaně).

iii. Platnost výjimky na odrohování skotu:

- a) výjimku na tlumení růstu rohů telat do stáří 4 týdnů lze udělit nejdéle na 5 let;
- b) výjimku na tlumení růstu rohů telat masných plemen při pastevním odchovu do stáří 12 týdnů lze udělit nejdéle na 1 rok;
- c) u dospělých zvířat půjde o individuální posouzení každého případu a v tomto případě lze výjimku na odrohování udělit na nejdéle na 1 rok, a to na konkrétní zvířata.

2.2.1.5 Odrohování nebo tlumení růstu rohů u koz

i. U žádosti na odrohování nebo tlumení růstu rohů u koz se rozlišují tyto věkové kategorie, kterým může být výjimka udělena:

- **Kůzlata**

Jedná se o zvířata určená k dalšímu chovu na farmě, která v době zákroku nejsou starší než 4 týdny.

- **Dospělé kozy a kozlové**

Dospělými kozami a kozly se rozumí jedinci starších 4 týdnů v případě, že se jedná o:

- a) kozy určené k plemenitbě (je nutné přiložit potvrzení Svazu chovatelů ovcí a koz);
- b) konkrétní zvíře, jehož rohy ohrožují zdraví zvířete samotného, např. když roh roste deformovaný a zarůstá do těla zvířete apod.;
- c) konkrétní zvíře, které svou agresivitou prokazatelně ohrožuje ošetřovatele nebo ostatní zvířata;
- d) chovné kozy při dokončení přechodu na bezrohé stádo (pouze jednorázově).

ii. Výjimky na odrohování koz **se neudělují**:

- pro zvířata starší 4 týdnů, pokud je chovatel nakoupil z důvodu rozšíření stáda;
- pro velké skupiny dospělých zvířat.

iii. Platnost výjimky na odrohování koz:

- a) výjimku na tlumení růstu rohů kůzlat do stáří 4 týdnů lze udělit nejdéle na 5 let;
- b) u dospělých zvířat půjde o individuální posouzení každého případu a v tomto případě lze udělit výjimku na odrohování nejdéle na 1 rok.

2.2.2 Kupírování ocásků u ovcí

i. U žádosti na udělení výjimky na kupírování ocásků ovcí budou zohledňována následující kritéria:

- a) zvířata jsou určena k dalšímu chovu nebo k plemenitbě;
- b) v době kupírování ocásků nejsou zvířata starší 8 dnů.

ii. Výjimky **se neudělují**:

- pro zvířata chovaná k jatečným účelům;
- pro zvířata starší 8 dní.

iii. Zárok musí být proveden v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

iv. Výjimku na kupírování ocásků ovcí lze udělit nejdéle na 5 let.

2.2.3 Kupírování ocásků a ořezávání zubů selat a ořezávání zobáků drůbeže

2.2.3.1 Na kupírování ocásků selat se výjimky neudělují.

2.2.3.2 Ořezávání zubů selat

i. Výjimky budou udělovány pouze na **obrušování** zubů. Nepovoluje se ořezávání, štípání zubů. Nejvhodnějším věkem pro zákrok je ihned po narození selat.

ii. Výjimku na obrušování zubů selat lze udělit nejdéle na 5 let.

2.2.3.3 Na ořezávání zobáků drůbeže se výjimky neudělují.

2.3 Přivedení zvířat na ekologickou farmu

Zvířata přiváděná na ekologickou farmu by měla pocházet opět z ekologické farmy. Ekologický zemědělec tedy musí nejdříve vyvinout úsilí o sehnání zvířat z ekologického chovu a teprve v případě neúspěchu přivést zvířata z konvenčního chovu.

Na farmu registrovanou v systému ekologického zemědělství (dále jen „ekofarmu“) je možné, **bez předem udělené výjimky**, přivést zvířata:

- a) z farmy v režimu ekologického zemědělství bez jakéhokoli omezení;
- b) z farmy v režimu přechodného období pouze v případě, že se jedná o zvířata narozená na farmě v průběhu tohoto přechodného období a **za níže uvedených podmínek** (kapitola 2.3.2.1);
- c) z konvenčního chovu (farmy) při utváření nového stáda a při obnově stáda, a to pouze za níže uvedených podmínek (kapitola 2.3.1.2). Bez předem udělené výjimky lze přivést **plemenné samce**.

2.3.1 Podmínky pro přivedení zvířat na ekofarmu z konvenčního chovu

2.3.1.1 Drůbež

Podle článku 42 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 „Pokud se uplatňují podmínky stanovené v čl. 22 odst. 2 písm. b) nařízení (ES) č. 834/2007, a s předchozím povolením příslušného orgánu,

- a) *Ize při nedostatečném množství ekologicky chované drůbeže v případě, že se hejno tvoří nově, obnovuje se nebo se vytváří opětovně, do jednotky ekologické produkce přivést drůbež mimo ekologický chov, pokud jsou kuřice určené k produkci vajec a drůbež chovaná na maso mladší tří dnů;*
- b) *Ize do 31. prosince 2017 přivést do jednotky živočišné ekologické produkce kuřice určené k produkci vajec mimo ekologický chov, které jsou mladší 18 týdnů, pokud není dostatek ekologicky chovaných kuřic a pokud jsou splněna ustanovení kapitoly 2 oddílů 3 a 4.“*

- i. Na nákup konvenční drůbeže pro obnovu nebo vytvoření hejna je nutné **vždy nejprve požádat o udělení výjimky.**
- ii. Počet zvířat z konvenčního chovu přivedených na ekofarmu není omezen, pouze platí podmínka věku **do 3 dnů u drůbeže chované na maso a do 31. 12. 2017** je možné přivést na ekofarmu **kuřice určené k produkci vajec mladší 18 týdnů.**
- iii. Na všechna přivedená zvířata z konvenčního hospodářství a na produkty těchto zvířat musí být dodrženo období minimální doby chovu podle článku 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, které je definováno takto:
 - Drůbež chovaná na maso: 10 týdnů
 - Drůbež určená k produkci vajec: 6 týdnů.
- iv. Náležitosti žádosti:
 - obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
 - druh zvířat a jejich produkční (užitkový) směr (maso – vejce);
 - registrační číslo hospodářství, na které je výjimka požadována.
- v. Platnost výjimky:

Výjimku lze udělit nejdéle na 5 let. U kuřic určených k produkci vajec mladších 18 týdnů se výjimka uděluje **nejdéle do 31. 12. 2017.**

2.3.1.2 Savci

Článek 9 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„V souladu s čl. 14 odst. 1 písm. a) bodem ii) nařízení (ES) č. 834/2007 lze pro účely plemenitby zavádět do zemědělského podniku zvířata mimo ekologický chov pouze v případě, že množství ekologicky chovaných zvířat je nedostatečné, a s výhradou podmínek stanovených v odstavcích 2 až 5 tohoto článku.“

- i. Konvenční zvířata je možné přivádět na ekofarmu pouze pro chovné účely, a to při vytváření nového stáda, při obnově stáda, při rozšíření ekofarmy, při změně plemene, při zavádění nového druhu živočišné produkce, nebo pokud

se jedná o plemena zařazená do Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství.

ii. V případě nákupu konvenčních savců mohou nastat následující situace:

I. Utváření nového stáda

II. Obnova stáda

- Základní procenta obnovy stáda
- Zvýšení procent obnovy stáda

I. Utváření nového stáda

Článek 9 odst. 2 (nařízení Komise (ES) č. 889/2008):

*„V případě, že se **utváří nové stádo**, musejí být mladí savci mimo ekologický chov chováni v souladu s pravidly ekologické produkce ihned po odstavu. Kromě toho v den, kdy jsou zvířata zařazena do stáda, platí tato omezení:*

- a) **buvoli, telata a hříbata musejí být mladší šesti měsíců;***
- b) **jehňata a kůzlata musejí být mladší 60 dnů;***
- c) **selata musejí vážit méně než 35 kg.“***

l) Utváření nového chovného stáda se rozumí zavádění nového druhu zvířat na ekofarmu nebo vytvoření nového stáda stejného druhu již chovaných zvířat. Na nově utvořené stádo a na produkty těchto zvířat je nutné dodržet období minimální doby chovu podle výše uvedeného článku 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, které však nesmí být kratší než přechodné období celé ekofarmy a u jednotlivých zvířat je definováno takto:

- koňovítí a skot, včetně druhů buvol domácí a bizon určených k produkci masa 12 měsíců (alespoň po dobu $\frac{3}{4}$ jejich života);
- malí přežvýkavci, prasata a zvířata chovaná na mléko 6 měsíců.

- 2) Při dodržení výše uvedených podmínek, se na nákup zvířat mimo ekologický chov určených k vytvoření nového stáda **nežádá o výjimku**.

II. Obnova stáda

- 1) Z důvodu obnovy stáda je možné na ekofarmu přivést z konvenčních chovů dospělé savce **určené k reprodukci**. Jedná se o plemenné **samce a dosud nerodící samice**. Pro všechna konvenční zvířata takto přivedená na ekofarmu a na produkty těchto zvířat je nutné dodržet období minimální doby chovu podle článku 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, které však nesmí být kratší než přechodné období celé ekofarmy.

• Základní procenta obnovy stáda

Článek 9 odst. 3 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Dospělí savci mimo ekologický chov, a to samci a dosud nerodící samice, určení pro obnovu stáda se následně chovají v souladu s pravidly ekologické produkce. Kromě toho počet samic podléhá těmto omezením za rok:

- a) *samice maximálně do výše 10 % počtu dospělých koňovitých nebo skotu, včetně druhů buvol domácí a bizon, a 20 % počtu dospělých prasat, ovcí a koz;*
- b) **v případě jednotek s méně než deseti kusy koňovitých nebo skotu nebo s méně než pěti kusy prasat, ovcí či koz je výše uvedená obnova omezena na maximálně jedno zvíře ročně.**
- i. Pokud jsou na ekofarmu přiváděna konvenční zvířata do 10 %, resp. do 20 % dospělých zvířat v základním stádě, nebo max. 1 zvíře u malých jednotek, **nežádá se o výjimku** na jejich nákup.
- ii. Uvedená procenta se počítají z aktuálního stavu dospělých zvířat v základním stádě. **Základní stádo tvoří skot starší 24 měsíců, malí přežvýkavci starší 12 měsíců, prasata starší 6 měsíců a koně starší 36 měsíců.**

iii. Množství zvířat, které tato procenta znamenají, je možné přivést na ekofarmu v průběhu jednoho kalendářního roku (od 1. 1. do 31. 12.). To znamená, že **den prvního nákupu zvířat v kalendářním roce je zároveň dnem pro výpočet procent na celý rok**. Podnik si musí uchovat ke kontrole podklady, které mu sloužily k výpočtu. V případě nejasností při výpočtu lze kontaktovat Oddělení ekologického zemědělství ministerstva, tel. 221812025.

- **Zvýšení procent obnovy stáda**

Článek 9 odst. 4 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Procenta uvedená v odstavci 3 mohou být zvýšena až na 40 % na základě předchozího povolení příslušného orgánu, a to v následujících zvláštních případech:

- a) při podstatném rozšíření zemědělského podniku;*
 - b) při změně plemene;*
 - c) při zavádění nového druhu živočišné produkce;*
 - d) pokud hrozí nebezpečí ztráty plemen pro zemědělskou produkci podle přílohy IV nařízení Komise (ES) č. 1974/2006 a v takovém případě musejí být zvířata těchto plemen bezpodmínečně již rodící.“ (Chybný překlad z anglické verze. Mohou být přivedeny např. i jalovice).*
- i. Pokud chce ekologický podnikatel přivést na ekofarmu více konvenčních zvířat, než povoluje odst. 3 článku 9 (viz Základní procenta obnovy stáda), **musí požádat ministerstvo o udělení výjimky**.
 - ii. Výše uvedená procenta se počítají ze stavu dospělých zvířat v základním stádě (více viz výše) ke dni doručení žádosti na ministerstvo.
 - iii. Výjimka bude udělena na maximální možný počet zvířat (40 %), která lze v průběhu uvedeného kalendářního roku nakoupit z konvenčního chovu. Opět se musí jednat pouze o dosud nerodící samice. Pouze **v případě**, že se jedná o plemena zařazená do **Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů** zvířat významných pro výživu a zemědělství mohou být na ekofarmu přivedeny dosud nerodící i již rodící samice.

- iv. **Zaváděním nového druhu** živočišné produkce podle písm. c) článku 9 odst. 4 se rozumí např. situace, kdy zemědělec chová mléčný skot a chce rozšířit živočišnou produkci také na masný skot. V tomto případě může nakoupit masný skot až do výše 40 % stavu základního stáda mléčného skotu.
- v. Náležitosti žádosti:
 - obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
 - registrační číslo hospodářství, na které je výjimka požadována;
 - počet aktuálně chovaných dospělých zvířat v základním stádě.
- vi. Výjimka se uděluje do 31. 12. příslušného kalendářního roku.

2.3.2 Doplnující podmínky a informace

2.3.2.1 Přivedení zvířat z farmy v režimu přechodného období

- i. **Zvířata, která byla narozena na farmě v režimu přechodného období v průběhu tohoto přechodného období**, je možné přivést na ekofarmu **bez předem udělené výjimky**. Těmto zvířatům bude na nové ekofarmě ode dne přivedení zvířat na farmu stanoveno nové období minimální doby chovu podle článku 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, které však nesmí být kratší než přechodné období celé ekofarmy.
- ii. Původ nakupovaných zvířat (zda se jedná o zvířata z přechodného období narozená na farmě) nakupující ověří z průvodního listu zvířete (datum narození) a z rozhodnutí o registraci prodávající farmy do systému ekologického zemědělství (datum registrace). Datum registrace lze ověřit v Registru ekologických podnikatelů.
- iii. **Zvířata původně konvenční**, kterým začalo přechodné období teprve vstupem farmy do režimu přechodného období, jsou považována **za zvířata konvenční** a jejich přivedení na ekofarmu je tedy možné pouze na základě **předem udělené výjimky**.
- iv. V případě, že budou na ekofarmu přivedena **zvířata přesahující povolený věk, množství nebo účel chovu** mimo výše uvedená pravidla resp. bez předem udělené výjimky, bude v opakovaných případech toto

přivedení považováno za porušení podmínek ekologického zemědělství se sankcí podle § 33a odst. 1 písm. o) zákona ekologickém zemědělství. Dále **je nutné**, aby všem zvířatům stejného druhu (nově přivedeným i již přítomným na ekofarmě) a produkčního zaměření (např. všem dojnícím) bylo ode dne přivedení konvenčních zvířat na ekofarmu stanoveno **nové období minimální doby chovu** podle článku 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, které však nesmí být kratší než přechodné období celé ekofarmy.

2.3.2.2 Koně

Dospělé konvenční koně, kteří nejsou určeni k produkci masa, případně mléka, je možné na ekologickou farmu přivést **bez nutnosti žádat o výjimku**. Ode dne přivedení těchto zvířat musí však být chována podle zásad ekologického zemědělství. Přivedení těchto zvířat je nutné nahlásit příslušné kontrolní organizaci.

2.4 Souběžná živočišná produkce

Článek 40 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Příslušný orgán může povolit zemědělským podnikům uskutečňujícím zemědělský výzkum nebo formální vzdělávání chov ekologicky chovaných hospodářských zvířat a chov hospodářských zvířat mimo ekologický chov stejného živočišného druhu, pokud jsou splněny tyto podmínky:

- a) *byla přijata vhodná opatření předem oznámená kontrolnímu orgánu nebo subjektu s cílem zajistit stálé oddělení hospodářských zvířat, živočišných produktů, statkových hnojiv a krmiv z každé jednotky;*
- b) *producent informuje kontrolní orgán nebo subjekt předem o jakémkoli dodání nebo prodeji hospodářských zvířat nebo živočišných produktů;*
- c) *hospodářský subjekt ohlásí kontrolnímu orgánu nebo subjektu přesná množství vyprodukovaná v jednotkách a všechny vlastnosti umožňující identifikaci produktů a potvrdí, že byla provedena opatření na oddělení produktů.“*

- i. V podniku, který provádí zemědělský výzkum nebo formální vzdělávání, je možné chovat zvířata stejného živočišného druhu současně v ekologickém i konvenčním režimu. Pro tuto činnost **je nutné** podat na ministerstvo **žádost o udělení výjimky** a splnit níže uvedené podmínky.
- ii. Výjimky mohou být udělovány:
 - pokud žadatel doloží doklad o provádění státem schváleného a/nebo financovaného výzkumu nebo vzdělávání (např. Smlouva s ministerstvem, NAZV, MŠMT, Operační programy Strukturálních fondů ES), ze kterého vyplývá potřeba provozovat ekologickou a konvenční produkční jednotku a chovat stejné druhy hospodářských zvířat;
 - pokud je žadatel výslovně v tomto dokladu uveden jako vykonavatel výzkumu nebo vzdělávání, s jasně stanovenými rolami a kompetencemi;
 - pokud žadatel již před podáním žádosti o výjimku přijal vhodná opatření a předem je oznámil kontrolnímu subjektu s cílem zajistit stálé oddělení hospodářských zvířat, živočišných produktů, statkových hnojiv a krmiv z každé jednotky (stanovisko příslušného kontrolního subjektu bude součástí žádosti).
- iii. Podmínky, které musí žadatel dodržovat v průběhu platnosti udělené výjimky:
 - žadatel musí předem informovat kontrolní subjekt o jakémkoli dodání nebo prodeji hospodářských zvířat nebo živočišných produktů;
 - žadatel musí hlásit kontrolnímu subjektu přesná množství vyprodukovaná v jednotkách a všechny vlastnosti umožňující identifikaci produktů a potvrdí, že byla provedena opatření na oddělení produktů.
- iv. Náležitosti žádosti:
 - obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
 - číslo hospodářství, na které je výjimka požadována;
 - druh souběžně chovaných zvířat;
 - doklad o provádění státem schváleného a/nebo financovaného výzkumu nebo vzdělávání;
 - stanovisko příslušné kontrolní organizace.

- v. Výjimka se uděluje na dobu trvání výzkumu nebo vzdělávání, maximálně však na 1 rok.
- vi. **Souběžnou produkci** je možné při dodržení podmínek v článku 40 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 provozovat také **v rostlinné výrobě**. Na tento typ souběhu **se nežadá ministerstvo o výjimku**, ale musí být provozován pouze v tomto zaměření:
- v případě produkce víceletých plodin, které vyžadují vegetační období alespoň tři roky, kdy nelze snadno odlišit odrůdy;
 - v případě oblastí určených pro zemědělský výzkum nebo formální vzdělávání schválené příslušným orgánem (např. smlouva s ministerstvem, NAZV, MŠMT, Operační programy Strukturálních fondů ES, apod.);
 - v případě produkce osiva, vegetativního rozmnožovacího materiálu a transplantů;
 - v případě pastvin využívaných pouze pro pastvu.

Provozováním souběžné produkce v rostlinné výrobě v oblastech určených pro zemědělský výzkum nebo formální vzdělávání schválené příslušným orgánem (čl. 40 odst. 1 písm. b)) se rozumí situace, kdy ekofarma se souběhem je součástí schváleného a/nebo financovaného výzkumu nebo vzdělávání. Jedná se např. o smlouvu s ministerstvem, projekty NAZV, MŠMT, Operační programy Strukturálních fondů ES atd.), ze kterých vyplývá potřeba provozovat ekologickou a konvenční produkční jednotku a pěstovat stejné druhy rostlinných produktů. Takový podnik musí být výslovně v tomto dokladu uveden jako vykonavatel výzkumu nebo vzdělávání, s jasně stanovenými rolemi a kompetencemi. Plnění těchto podmínek ověřuje příslušná kontrolní organizace.

Upozornění:

Pravidla ekologického zemědělství sice umožňují souběžnou rostlinnou produkci, avšak tuto souběžnou produkci **neumožňují** od roku 2015 „dotační“ pravidla podle nařízení vlády č. 76/2015 Sb. o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Farmy se souběžnou konvenční produkcí tak nemohou žádat o dotace z Programu rozvoje venkova 2014–2020 v rámci opatření ekologické zemědělství.

2.5 Použití syntetických vitamínů A, D a E pro přežvýkavce

Příloha 6, část I.I. a) nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Syntetické vitaminy A, D a E shodné s přírodními vitamíny pro přežvýkavce po předchozím povolení příslušného orgánu členského státu na základě posouzení možnosti, že by ekologicky chovaní přežvýkavci získali potřebná množství uvedených vitamínů v krmných dávkách.“

2.5.1 Pokud jsou vitaminy A, D a E **podány veterinárním lékařem** z důvodu posílení životaschopnosti mláďat po narození a v období mléčné výživy nebo jako součást léčby, nejsou tyto vitamíny předmětem žádosti o výjimku a je možné je ihned v případě potřeby použít.

2.5.2 Náležitosti žádosti:

- i. obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. číslo hospodářství, na které je výjimka požadována;
- iii. stanovisko veterinárního lékaře o nutnosti podávání těchto vitamínů

2.5.3 Výjimku lze udělit na 5 let. Krmivo obsahující vitamíny musí splňovat požadavky ekologické produkce.

2.6 Povolení složek potravin zemědělského původu nezískaných z ekologického zemědělství

Článek 29 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„1. Pokud není složka zemědělského původu zařazena do přílohy IX tohoto nařízení, může být použita pouze za těchto podmínek:

- a) *hospodářský subjekt poskytl příslušnému orgánu členského státu všechny potřebné důkazy prokazující, že se daná složka neprodukuje ve Společenství v dostatečném množství v souladu s pravidly ekologické produkce ani, že nemůže být dovážena ze třetích zemí;*
- b) *příslušný orgán členského státu přechodně povolil používání po dobu nejvýše dvanácti měsíců poté, co si ověřil, že hospodářský subjekt navázal nezbytné kontakty s dodavateli*

ve Společenství, aby se ujistil o nedostupnosti dotyčných složek v požadované jakosti;

- c) nebylo přijato žádné rozhodnutí podle odstavců 3 nebo 4 o zrušení povolení uděleného pro určitou složku.

Členský stát může povolení podle písmene b) prodloužit maximálně třikrát vždy o dvanáct měsíců.“

2.6.1 Výjimky mohou být udělovány žadatelům za těchto podmínek:

- i. požadovaná složka se nevyskytuje v příloze IX nařízení Komise (ES) č. 889/2008;
- ii. žadatel dostatečně doložil, že se daná složka neprodukuje v EU v dostatečném množství v souladu s pravidly ekologické produkce ani, že nemůže být dovážena ze třetích zemí.

2.6.2 Náležitosti žádosti:

- i. obecné náležitosti dle čl. 3 tohoto metodického pokynu;
- ii. kontakty na všechny dodavatele nebo výrobce dané složky v EU a jejich potvrzení, že složku neprodukují v souladu s pravidly ekologické produkce nebo že ji nemají v dostatečném množství nebo v požadované jakosti;
- iii. potvrzení, že daná složka nemůže být dovážena ze třetích zemí;
- iv. název složky a požadavky na jakost;
- v. druh produktů, pro jejichž přípravu je daná složka nezbytná;
- vi. požadovaná množství a odůvodnění pro tato množství;
- vii. důvody a očekávaná doba nedostatku.

2.6.3 Výjimku lze udělit na 1 rok.

3. Společná a závěrečná ustanovení

3.1 **Podepsaná a řádně odůvodněná** žádost se podává písemně prostřednictvím provozovatele poštovních služeb na adresu:

Ministerstvo zemědělství
Odbor environmentální a ekologického zemědělství
Těšnov 56/17
110 00 Praha 1

nebo prostřednictvím Registru ekologických podnikatelů (REP) www.eagri.cz/rep.

Žádost lze podat rovněž osobně na podatelnu ministerstva na výše uvedené adrese.

V případě naléhavé potřeby udělení výjimky je možné zaslat naskenovanou žádost v elektronické podobě na e-mailovou adresu: ekologickezemedelstvi@mze.cz a podepsaný originál žádosti pak dodat následně.

Podání žádosti usnadní **formuláře**, které jsou ke stažení v sekci „ekologické zemědělství“ na www.eagri.cz.

- 3.2 Na udělení výjimky z pravidel ekologické produkce **není právní nárok**. Výjimky se omezují na minimum, jsou časově omezené a lze je poskytnout pouze v nezbytných případech a případech, které uvádí článek 22 nařízení Rady (ES) č. 834/2007.
- 3.3 Žádosti o udělení výjimky (mimo katastrofické události) podléhají správnímu poplatku ve výši **1.000,00 Kč**, který se hradí kolkem vylepeným na žádosti. V případě podání žádosti **prostřednictvím REP** lze uhradit správní poplatek **bankovním převodem** dle postupu v REP.
- 3.4 Metodický pokyn č. 5/2012 č.j. I5125/2012-17252 se zrušuje.
- 3.5 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017

V Praze dne

Ing. Jan Gallas
ředitel Odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

Metodický pokyn č. 4/2016

kterým se blíže upravují pravidla pro udělování výjimek z pravidel ekologického zemědělství v případě katastrofických událostí

Č.j.: 61011/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Nařízení Komise (ES) č. 1235/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 1235/2008“);
- Nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 609/2009“);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014, o Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1255/2011 (dále jen „nařízení EP a Rady EU č. 508/2014“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“);

I. Výjimečná pravidla produkce týkající se katastrofických událostí

Podle čl. 22 nařízení Rady (ES) č. 834/2007, jsou-li nezbytná dočasná opatření k tomu, aby ekologická produkce mohla pokračovat nebo znovu začít v případě katastrofických událostí, může Ministerstvo zemědělství (dále jen „ministerstvo“) v souladu s čl. 47 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 dočasně povolit:

- a) obnovu nebo opětovné vytvoření stáda nebo hejna zvířaty mimo ekologický chov v případě vysoké úmrtnosti zvířat způsobené nemocí nebo katastrofickými událostmi, pokud nejsou k dispozici ekologicky chovaná zvířata a za předpokladu, že se v případě zvířat mimo ekologický chov uplatní příslušné období přechodu;
- b) opětovné vytvoření včelínů s včelami mimo ekologický chov v případě vysoké úmrtnosti včel způsobené nemocí nebo katastrofickými událostmi, pokud nejsou k dispozici ekologické včelíny;
- c) používání jiných než ekologických krmiv po omezenou dobu a v souvislosti s konkrétní oblastí jednotlivými hospodářskými subjekty v případě ztráty na produkci píce, nebo jsou-li uvalena omezení, zejména následkem výjimečných meteorologických podmínek, vzplanutí nakažlivých chorob, kontaminace toxickými látkami nebo následkem ohně;
- d) krmení včel medem, cukrem nebo cukrovým sirupem z ekologické produkce v případě dlouhotrvajících výjimečných povětrnostních podmínek nebo katastrofických událostí, které omezují produkci nektaru a medovice;
- e) použití oxidu siřičitého o maximálním obsahu stanoveném podle přílohy I B nařízení Komise (ES) č. 606/2009, jestliže výjimečné klimatické podmínky daného roku sklizně poškodí zdravotní stav ekologických hroznů v konkrétní zeměpisné oblasti v důsledku závažného napadení bakteriemi nebo houbami, což nutí vinaře k získání srovnatelného konečného produktu použít větší množství oxidu siřičitého než v předchozích letech;
- f) obnovu nebo opětovné vytvoření populace akvakultury živočichy pocházejícími z konvenční akvakultury v případě vysoké úmrtnosti akvakulturních živočichů způsobené okolnostmi uvedenými v čl. 57 odst. 1 písm. a) až d) nařízení EP a Rady (EU) č. 508/2014, pokud nejsou k dispozici ekologicky chovaní živočichové a za předpokladu, že alespoň v posledních dvou třetinách produkčního cyklu jsou uplatňovány zásady ekologického hospodaření.

2. Postup při udělování výjimky

2.1 Žadatel podá na ministerstvo žádost o udělení výjimky, jejímž obsahem je kromě obvyklých náležitostí vymezení předmětu žádosti, a to:

- nákup konvenčních zvířat, včelstev (uvádí se počet, druh, plemeno, kategorie, počet včelstev);
- nákup konvenčních krmiv, pícnin (uvádí se druh a počet zvířat, kterým budou krmiva nebo pícniny podávány, množství, druh a délka období pro jejich použití);
- krmení včel medem, cukrem nebo cukrovým sirupem z ekologické produkce (uvádí se počet včelstev, množství krmiva a délka období pro jejich použití).

2.2 Dále bude na žádosti uvedeno registrační číslo hospodářství.

2.3 Žádost se podává písemně, a to prostřednictvím veřejné datové sítě opatřená elektronickým podpisem (ID DS: yphaax8) nebo prostřednictvím provozovatele poštovních služeb na adresu:

Ministerstvo zemědělství
Odbor environmentální a ekologického zemědělství
Těšnov 56/17
110 00 Praha I

Žádost lze podat rovněž osobně na podatelnu ministerstva na výše uvedené adrese.

V případě naléhavé potřeby udělení výjimky je možné zaslat naskenovanou žádost v elektronické podobě na e-mailovou adresu: ekologickezemedelstvi@mze.cz a podepsaný originál žádosti pak dodat následně.

2.4 Žadatel k žádosti doloží přesvědčivé důkazy o rozsahu a místě katastrofy, která postihla jeho ekologický podnik. Vhodnými doklady jsou vyjádření nebo doporučení místní samosprávy, Policie ČR, Hasičského záchranného sboru, Krajské veterinární správy, Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, Českého hydrometeorologického ústavu apod. Žádost je rovněž vhodné doložit fotodokumentací a popisem rozsahu škod a specifikací celkových potřeb obnovy hospodaření (zvířata – druhy, kategorie, kusy; krmiva – druhy, množství atd.).

2.5 Žadatel musí uvést časový plán obnovy ekologického režimu hospodaření po katastrofě, popis dočasných opatření k tomu, aby ekologická produkce mohla pokračovat a dobu, na kterou výjimku žádá.

- 2.6 Při podání neúplné žádosti bude žadatel vyzván k jejímu doplnění ve stanoveném termínu. Pokud tak neučiní, bude řízení o udělení výjimky zastaveno.
- 2.7 Na udělení výjimky z pravidel produkce ekologického zemědělství není právní nárok. Výjimka nebude zejména udělena v případě, že škodu je možno nahradit ze zdrojů ekologického zemědělství nebo nebude katastrofická událost dostatečně prokázána.
- 2.8 V případě **katastrofických událostí velkého rozsahu** může ministerstvo udělit **generální výjimku** pro celou zasaženou oblast (např. povodně a jiné klimatické extrémy, nebezpečné nákazy apod.). To platí **vždy** pro použití oxidu siřičitého podle písm. e) čl. 47, kdy na základě odborného stanoviska (EKOVIN, Svaz integrované a ekologické produkce hroznů a vína, o.s.) bude vydáno plošné povolení na zasaženou oblast. V těchto případech **není nutné jednotlivě žádat o výjimku**.
- 2.9 V případě potřeby může ministerstvo požádat o potřebné informace příslušnou kontrolní organizaci.
- 2.10 Žádost o udělení výjimky v případě katastrofických událostí nepodléhá správnímu poplatku.

3. Společná a závěrečná ustanovení

- 3.1 Formulář žádosti o udělení výjimky lze nalézt na internetových stránkách ministerstva.
- 3.2 Metodický pokyn č. 2/2015 č.j. 53159/2015-MZE-17252 se zrušuje.
- 3.3 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017

V Praze dne

Ing. Jan Gallas
ředitel Odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

Metodický pokyn č. 5/2016

kterým se blíže upravují pravidla pro udělování výjimek z pravidel ekologického zemědělství na použití konvenčního osiva a vegetativního rozmnožovacího materiálu

Č.j.: 61012/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Nařízení Komise (ES) č. 1235/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 1235/2008“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“);

I. Pravidla pro udělování výjimek na použití konvenčních osiv a vegetativního rozmnožovacího materiálu

- I.1 Pokud se uplatňují podmínky stanovené v čl. 22 odst. 2. písm. b) nařízení Rady (ES) č. 834/2007, tedy jsou-li nezbytná dočasná opatření v zájmu zajištění přístupu ke krmivu, osivu, vegetativnímu rozmnožovacímu materiálu, živým zvířatům a jiným

zdrojům hospodářství, pokud tyto zdroje nejsou na trhu dostupné v ekologické podobě, **pak podle čl. 45 odst. 1. nařízení Komise (ES) č. 889/2008:**

- a) lze používat osiva a vegetativní rozmnožovací materiál z produkční jednotky v období přechodu na ekologickou produkci;
- b) pokud nelze použít písmeno a), mohou členské státy povolit používání osiv a vegetativního rozmnožovacího materiálu z konvenčního zemědělství, pokud nejsou k dispozici ekologická osiva a vegetativní materiál. Na použití osiv a sadbových brambor se však vztahují následující odstavce 2–9.

odst. 2. Osiva a sadbové brambory z konvenčního zemědělství lze použít, pokud osiva nebo sadbové brambory nejsou ošetřeny přípravky na ochranu rostlin jinými než těmi, které byly povoleny pro ošetření osiva v čl. 5 odst. 1, ledaže je chemické ošetření předepsáno v souladu se směrnicí Rady 2000/29/ES pro rostlinolékařské účely příslušným orgánem členského státu pro všechny odrůdy daného druhu v oblasti, kde se osivo nebo sadbové brambory používají.

odst. 3. Druhy, pro které je stanoveno, že ekologicky vypěstované osivo nebo sadbové brambory jsou k dispozici v dostatečném množství a ve značném počtu odrůd ve všech částech Společenství, jsou uvedeny v příloze X. Druhy uvedené v příloze X nesmí podléhat povolením podle odst. 1 písm. b), ledaže je to odůvodněno jedním z účelů uvedených v odst. 5 písm. d).

odst. 4. Členské státy mohou převést odpovědnost za udělování povolení podle odst. 1 písm. b) jinému orgánu veřejné správy pod jejich dohledem nebo kontrolním orgánům nebo subjektům podle článku 27 nařízení (ES) č. 834/2007.

odst. 5. Povolení k použití osiva nebo sadbových brambor nezískaných ekologický způsobem produkce může být uděleno pouze v těchto případech:

- a) pokud žádná odrůda druhu, který uživatel chce získat, není registrována v databázi podle článku 48;
- b) pokud žádný dodavatel, tedy hospodářský subjekt, který prodává osivo nebo sadbové brambory jiným hospodářským subjektům, není schopen dodat osivo nebo sadbové brambory do výsevu nebo výsadby, přestože si uživatel objednal osivo nebo sadbové brambory včas;

- c) *pokud odrůda, kterou uživatel chce získat, není registrovaná v databázi podle článku 48 a uživatel prokáže, že žádná z registrovaných alternativ téhož druhu není vhodná, a že povolení je tudíž významné pro jeho produkci;*
- d) *pokud je to odůvodněno výzkumnými účely, pokusnými testy v malém měřítku nebo různými účely zachování odrůd, které byly schváleny příslušným orgánem členského státu.*

odst. 6. Povolení se uděluje před výsevem nebo výsadbou plodin.

odst. 7. Povolení se uděluje jen jednotlivým uživatelům na jednu sezónu a orgán nebo subjekt odpovědný za povolování zaregistruje povolené množství osiva nebo sadbových brambor.

odst. 8. Odchylně od odstavce 7 může příslušný orgán členského státu udělit všem uživatelům obecné povolení:

- a) *pro daný druh, jestliže a nakolik je splněna podmínka podle odst. 5 písm. a);*
- b) *pro danou odrůdu, jestliže a nakolik jsou splněny podmínky podle odst. 5 písm. c). Povolení podle prvního pododstavce jsou jasně vyznačena v databázi podle článku 48.*

odst. 9. Povolení může být uděleno pouze v obdobích, pro která je databáze aktualizována podle čl. 49 odst. 3“.

- 1.2 V souladu s čl. 45 odst. 4 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 je pravomoc k udělování výjimek podle tohoto metodického pokynu svěřena Ústřednímu kontrolnímu a zkušebnímu ústavu zemědělskému (dále jen „ÚKZÚZ“), který rovněž spravuje databázi ekologických osiv.

2. Postup při udělování výjimky

- 2.1 **Žádost o udělení výjimky** na použití konvenčního osiva a sadbových brambor se podává před plánovaným termínem výsevu nebo výsadby, v období obvyklém pro nákup osiv a sadbových brambor.
- 2.2 Žádost se podává **písemně**, a to prostřednictvím veřejné datové sítě opatřená elektronickým podpisem (ID DS: ugbaiq7) nebo prostřednictvím provozovatele poštovních služeb na adresu:

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Odbor osiv a sadby

Za Opravnou 4/4

150 06 Praha 5 Motol

Žádost lze podat rovněž osobně na podatelnu ÚKZÚZ na výše uvedené adrese nebo prostřednictvím Portálu farmáře.

V případě naléhavé potřeby udělení výjimky (např. poškození porostu nepříznivými povětrnostními podmínkami, zničení porost atd.) je možné telefonicky kontaktovat ÚKZÚZ a domluvit se na postupu.

2.3 Obsahem žádosti o udělení výjimky je kromě obvyklých náležitostí (jméno/název podniku, IČ/rodné číslo/datum narození, trvalé bydliště/sídlo, kontaktní údaje):

- botanický název druhu a odrůdy osiva nebo vegetativního rozmnožovacího materiálu, u směsi osiv její registrační číslo (popř. číslo partie) nebo její přesné složení ve struktuře druh, odrůda a procentický podíl jednotlivých komponent;
- množství osiva nebo sadbových brambor;
- důvody pro udělení výjimky (podle čl. 45, odst. 5 nařízení Komise (ES) č. 889/2008);
- vegetační období, na které je výjimka požadována (období výsevu, výsadby);
- název kontrolní organizace, se kterou má žadatel uzavřenou smlouvu o kontrole a certifikaci.

2.4 Ekologické směsi obsahující **do 30 %** hmotnostního podílu konvenčních travních a jetelotravních osiv jsou vedeny jako ekologické a pro jejich produkci a použití **není třeba žádat o výjimku.**

2.5 Povolení k použití konvenčního osiva nebo sadby brambor lze udělit, pouze pokud žádná odrůda druhu, který chce žadatel o výjimku získat, není registrována v databázi osiv. Žádost však může být zamítnuta, pokud je v databázi dostupná nabídka jiné odrůdy s podobnými požadovanými vlastnostmi. Vhodnost dostupné odrůdy posuzuje ÚKZÚZ. Povolení k použití konvenčního osiva nebo sadby brambor lze rovněž udělit, pokud žadatel dostatečně podrobně a nezpochybnitelně prokáže, že žádná z odrůd, registrovaných v databázi pro něj

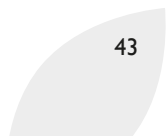

není vhodná a že povolení odrůdy, kterou chce získat, je proto významné pro jeho produkci.

- 2.6 Při podání neúplné žádosti bude žadatel vyzván k jejímu doplnění ve stanoveném termínu. Pokud tak neučiní, bude řízení o udělení výjimky zastaveno.
- 2.7 Na udělení výjimky na použití konvenčního osiva a sadbových brambor **není právní nárok**.
- 2.8 Řízení o udělení výjimky se řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- 2.9 Žádost o udělení výjimky na použití konvenčního osiva a sadbových brambor **nepodléhá správnímu poplatku**.

3. Společná a závěrečná ustanovení

- 3.1 V případě, že žadatel nespotřebuje veškeré osivo nebo sadbu, na které byla výjimka udělena, musí pro použití v další sezóně znovu podat žádost o udělení této výjimky. V žádosti je vhodné uvést, že se jedná o použití zbytku osiva nebo sadby nakoupeného v loňském roce a jeho množství.
- 3.2 **Vlastní osivo** je možné použít, pouze bylo-li vyprodukováno na vlastní ekofarmě, ekofarma musí splňovat podmínky dané předpisy pro EZ. S takovýmto osivem se dle zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů, nesmí v žádném případě obchodovat nebo jej předávat další osobě.
- 3.3 Na použití osiva, sadby zeleniny a brambor **z druhého roku přechodného období není nutné žádat o výjimku** a lze jej použít stejně jako osivo, sazenice zeleniny a sadbu brambor z ekologické produkce. Osivo a sadba brambor **z prvního roku přechodného období** jsou považovány za konvenční produkt a pro jejich použití **musí být** udělena **výjimka**. Pokud se však jedná o farmu v přechodném období, je možné bez výjimky použít nemořené farmářské nebo vlastní osivo z předchozího roku (tzn. z roku před vstupem do přechodného období a z prvního roku přechodného období).
- 3.4 Na rozmnožovací materiál trvalých kultur (ovocných druhů, révy vinné a chmele) se s platností **do 31. 12. 2018 o výjimku žádat nemusí**. Výjimky se tedy

vztahují na osivo všech zemědělských druhů rostlin, zeleninu a další druhy rostlin určené pro produkci biopotravin nebo bioproduktů a na sadbu brambor.

- 3.5 Formulář žádosti o udělení výjimky lze nalézt na internetových stránkách ÚKZÚZ www.ukzuz.cz nebo na Portálu farmáře.
- 3.6 Vzory úředních návěsek, platných od 1. 1. 2014 jsou uvedeny v Příloze č. I tohoto metodického pokynu.
- 3.7 Metodický pokyn č. 1/2015 č.j. 75280/2014-MZE-17252 se zrušuje.
- 3.8 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017.

V Praze dne

Ing. Jan Gallas

ředitel Odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

Vzory nových úředních návěšek (platných od 1. 1. 2014):

a) pro osivo:

 <p>ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKŮŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ - odbor osiv a sadby CZ - 150 06 Praha 5, Za Opravnou 4</p> <p>Pravidla a normy EU EU rules and standards</p>	
Druh Species	
Odrůda Variety	
Kategorie, generace Category, generation	
Číslo partie Lot reference No.	
Hmotnost nebo počet kusů Weight or number of pieces	
Měsíc a rok uzavření Month and year of sealing	
Země výroby Country of production	
Neúřední část / Non - official space	
Dodavatel Supplier	
<p>Číslo návěšky Label number</p>	
<p>Detaili údaje / Other information</p>	

b) pro směs osiv:

 <p>ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKŮŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ - odbor osiv a sadby CZ - 150 06 Praha 5, Za Opravnou 4</p> <p>Směs osiv pro ... Mixture of seed for ...</p> <p>Složení směsi - Composition of mixture Druh : Species :</p> <p>Odrůda : Variety :</p> <p>Hmotnostní procenta : Percentage by weight :</p>	
Číslo partie Lot reference No.	
Hmotnost nebo počet kusů Weight or number of pieces	
Měsíc a rok uzavření Month and year of sealing	
Země výroby Country of production	
Dodavatel - Supplier	
<p>Detaili údaje - Other information</p>	
<p>Číslo návěšky - Label number 4 0807450</p>	

c) pro sadbu brambor:

 <p>ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKŮŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ - odbor osiv a sadby CZ - 150 06 Praha 5, Za Opravnou 4</p> <p>Pravidla a normy EU EU rules and standards</p>	
Druh Species	
Odrůda Variety	
Velikostní třída Size	
Měsíc a rok uzavření Month and year of sealing	
Země výroby Country of production	
Dodavatel a jeho registrační číslo Supplier and his identification number	
<p>Číslo návěšky Label number</p>	
<p>Detaili údaje / Other information</p>	

Metodický pokyn č. 6/2016

kterým se vymezují některé pojmy podle přímo použitelných předpisů Evropské unie

Č.j.: 61013/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“).

Vymezení pojmů:

- I. Velkochov (intenzivní, průmyslový) chov (Čl. 3 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 889/2008) je koncentrovaný provoz intenzivní živočišné výroby, který je značně závislý na vnějších vstupech (např. veterinární přípravky a krmiva), které nejsou povoleny v ekologickém zemědělství.

Jedná se o podnik nebo uzavřenou provozní jednotku, které splňují alespoň jedno z těchto kritérií:

1. chová více než 150 VDJ (velká dobytčí jednotka) a zároveň má zatížení zemědělské půdy hospodářskými zvířaty vyšší než 3 VDJ/ha;
2. chová více než
 - a) 40 000 kusů drůbeže a/nebo
 - b) 2 000 kusů prasat na porážku (nad 30 kg) a/nebo
 - c) 750 kusů prasnic;

3. používá klecové technologie nebo více než polovina podlahové plochy se skládá z roštové podlahy nebo mřížové konstrukce.

Tato definice velkochovu se nevztahuje na chovy koní, ovcí a koz a na chov skotu s volným ustájením na hluboké podestýlce.

II. **Malý zemědělský podnik** (Čl. 39 nařízení Komise (ES) č. 889/2008)

Jedná se o podnik, který nechová více než 20 ks dojnic nebo krav bez tržní produkce mléka a zároveň nechová více než 50 ks všech kategorií skotu.

III. **Region** (Čl. 19 nařízení Komise (ES) č. 889/2008)

Pojmem region je myšlena oblast, ze které je ekonomické a ekologické dovážet krmiva, a to s přihlédnutím k faktorům dostupnosti, ekonomické soutěže a racionálnosti dopravní vertikály.

Z tohoto důvodu se pro ekologické chovatele v České republice považuje za region území států Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Rakousko, německé spolkové země Bavorsko a Sasko, z Polska pak vojvodství Dolnoslezské, Opolské, Slezské a Malopolské.

Metodický pokyn č. 6/2012 č.j. 128275/2012-MZE-17252 se zrušuje.

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017

V Praze dne

Ing. Jan Gallas
ředitel Odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

Metodický pokyn č. 7/2016

kterým se stanovují specifická pravidla pro odběr, analýzu a následné vyhodnocení vzorků z ekologického zemědělství

Č.j.: 61014/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“).
- Nařízení Komise (ES) č. 152/2009, kterým se stanoví metody odběru vzorků a laboratorního zkoušení pro úřední kontrolu krmiv (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 152/2009“);
- Směrnice Komise 2002/63/ES, kterou se stanoví metody Společenství pro odběr vzorků určených k úřední kontrole reziduí pesticidů v produktech rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a kterou se zrušuje směrnice 79/700/EHS (dále jen „směrnice Komise č. 2002/63/ES“);
- Vyhláška č. 415/2009 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků a způsobu zveřejnění metod laboratorního zkoušení produktů ke krmení (dále jen „vyhláška č. 415/2009 Sb.“);
- Vyhláška č. 61/2011 Sb., o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby (dále jen „vyhláška č. 61/2011 Sb.“);

- Vyhláška č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby (dále jen „vyhláška č. 137/2004 Sb.“);
- Vyhláška č. 257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě (dále jen „vyhláška č. 257/2009 Sb.“);
- Vyhláška č. 231/2016 Sb., o odběru, přípravě a metodách zkoušení kontrolních vzorků potravin a tabákových výrobků (dále jen „vyhláška č. 231/2016 Sb.“);
- ČSN 560253 – odběr vzorků pro stanovení pesticidů v potravinách a surovinách rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu;
- ČSN EN ISO 24333:2010 (46 1015) Obiloviny a výrobky z obilovin – Vzorkování;
- ČSN EN ISO 542:1996 (46 1030) Olejnatá semena. Odběr vzorků (idt ISO 542:1990).

I. Odběry vzorků

Odběr vzorků a jejich analýza na možnou přítomnost účinných látek nepovolených v ekologické produkci jsou vyžadovány nařízením Komise (ES) č. 889/2008, čl. 65, odst. 2:

„Kontrolní orgán nebo subjekt odebírá a analyzuje vzorky, aby zjistil, zda se nepoužívají produkty nebo způsoby produkce, které nejsou v souladu s pravidly ekologické produkce, nebo zda nedošlo ke kontaminaci produkty nepovolenými pro ekologickou produkci. Počet vzorků, které mají být každoročně odebrány a podrobeny analýze kontrolním orgánem nebo subjektem, odpovídá minimálně 5 % z celkového počtu jím kontrolovaných subjektů. Výběr hospodářských subjektů, u kterých se mají odebrat vzorky, vychází z obecného vyhodnocení rizika nesouladu s pravidly ekologické produkce. Toto obecné vyhodnocení zohlední všechny fáze produkce, přípravy a distribuce.

Kontrolní orgán nebo subjekt odebere a zanalyzuje vzorky vždy, když existuje podezření na používání produktů nebo způsobů produkce nepovolených pro ekologickou produkci. V těchto případech se neuplatňuje minimální počet vzorků, které mají být odebrány a zanalyzovány.

Kontrolní orgán nebo subjekt může rovněž odebrat a zanalyzovat vzorky v jakémkoli jiném případě, aby zjistil, zda se nepoužívají produkty nebo způsoby produkce, které nejsou

v souladu s pravidly ekologické produkce, nebo zda nedošlo ke kontaminaci produkty nepovolenými pro ekologickou produkci.“

Vzorky musí v předepsaném počtu, odpovídajícím nejméně 5 % ekologických podnikatelů, které má daná kontrolní organizace (dále jen „KO“) v kompetenci, odebrat každá KO během kalendářního roku (od 1. 1. do 31. 12.); pokud jsou na jednom podniku během roku odůvodněně odebrány vzorky vícekrát, počítají se do tohoto počtu.

Odběry vzorků musí probíhat podle ustálené metodiky a způsobem, který nezavádá příčinu k pochybnostem o obhajitelnosti kvality a průkaznosti odebraných vzorků v případném správním řízení.

I.1 Definice pojmů podle vyhlášky č. 415/2009 Sb., resp. směrnice Komise č. 2002/63/ES

- **Dílčí vzorek** je množství odebrané z jednoho náhodně vybraného místa v partii;
- **souhrnný vzorek** je celek vzniklý sloučením a pečlivým promísením dostatečně velkých dílčích vzorků odebraných z partie;
- **laboratorní vzorek** je reprezentativní množství materiálu odebrané ze souhrnného vzorku a zasláné do laboratoře, případně souhrnný vzorek nebo jeho část.

I.2 Místo odběru vzorků na ekofarmě

Vzorky na rezidua pesticidů inspektoři mohou odebrat přímo na obhospodařovaných pozemcích nebo ve skladovacích prostorách, kde jsou sklizené produkty uchovávány před uvedením na trh, na jatkách, v sušárnách, během přepravy, z postřikovacích zařízení, v prostorách druhotného zpracování surovin a potravinářských provozech, v prodejnách potravin podléhajících certifikaci a všude tam, kde je to v zájmu ověření dodržování pravidel ekologického zemědělství (dále jen „EZ“) vhodné a kde mají KO ke kontrole pověření.

1.3 Důvod pro odběr vzorků

Odběry jsou prováděny z následujících důvodů:

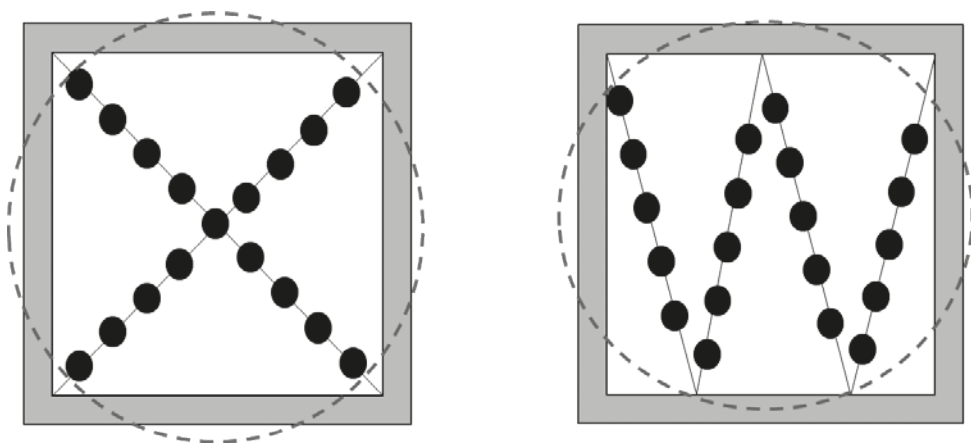
- **Plánovaně na základě rizikové analýzy.** Důležité je správné stanovení termínu odběru vzorků, a to na základě klimatických podmínek v daném roce a aktuálních informací o tlaku škůdců a chorob. V rizikové analýze jsou rovněž použity faktory, vztahující se přímo ke kontrolovaným podnikům;
- **na základě podnětu** ze strany příslušného orgánu (ministerstvo), nebo třetích osob;
- **na základě podezření**, které inspektor získal přímo v průběhu kontroly. Symptomy použití nepovolených přípravků na ochranu rostlin jsou různé. V případě použití preemergentních herbicidů je příznakem holý pozemek zcela bez přítomnosti plevelů, přičemž v záznamech o pracích na daném pozemku není uvedena mechanická likvidace plevelů (plečkování), případně jsou viditelné stopy postřiků na půdě. V případě použití postemergentních herbicidů jsou podezřelými okolnostmi změny na rostlinách jako změna barvy listů, kroucení a žloutnutí listů a usychání rostlin plevelů, případně stopy postřiků na rostlinách a půdě. U použití fungicidů jsou viditelnými příznaky stopy postřiků na rostlinách a půdě, v případě osiv pak změněná barva osiva. Pokud jsou použity insekticidy, jejich použití indukují nálezy uhynulých škůdců, případně dalšího uhynulého hmyzu (včely), stopy postřiku na rostlinách a půdě, v případě skladovacích prostor i případné zápach po chemikálii;
- **v případě podezření na použití nepovolené účinné látky** (přítomnost zaschlých plevelů, plevelů se zažloutlými či deformovanými listy, případně v kombinaci se stopami postřiku v porostu, kulturní plodina přitom nejeví známky poškození, uhynulí škůdci) se situace na pozemku rovněž fotograficky zdokumentuje. Fotodokumentace by měla být pořízena tak, aby zachytila, pokud je to možné, nejen detaily poškozených rostlin plevelů nebo uhynulé škůdce, ale i celkový stav porostu na dotčeném pozemku, případně stav porostů na sousedních pozemcích, je-li zřejmý rozdíl ve zdravotním stavu či zaplevelení porostů. U fotografií, které mohou být případně použity jako důkazní materiál, musí být k dispozici datum a čas jejich pořízení.

1.4 Odběr vzorků rostlinného materiálu a půdy přímo na pozemku

1.4.1 Způsob odběru vzorků

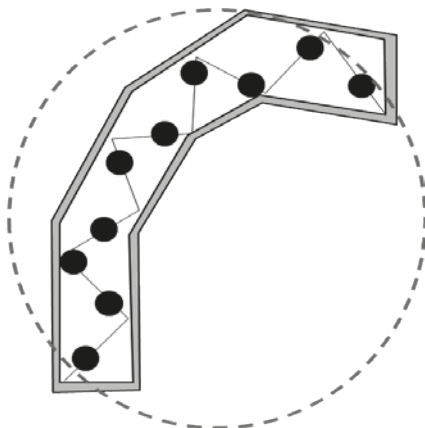
V případě plánovaného odběru vzorků nebo kontroly na základě podnětu a při absenci podezřelých příznaků se při odběru dílčích vzorků na pozemku postupuje podle následujících schémat:

Obrázek 1: Prostorové uspořádání odběru dílčích vzorků na stejnorodém pravouhlém pozemku v případě podezření na použití nepovolených pesticidů. Černé tečky = dílčí vzorky, šedivé plochy = souvratě, které jsou vyloučeny ze vzorkování. Všechny dílčí vzorky uvnitř jednoho modrého kruhu jsou smíchány do souhrnného vzorku.

Obrázek 2: Prostorové uspořádání odběru dílčích vzorků na nestejnoroadém, nepravidelně tvarovaném pozemku v případě podezření na použití nepovolených pesticidů. Černé tečky = dílčí vzorky, šedivé plochy = souvratě, které jsou vyloučeny ze vzorkování. Všechny dílčí vzorky uvnitř jednoho modrého kruhu jsou smíchány do souhrnného vzorku.

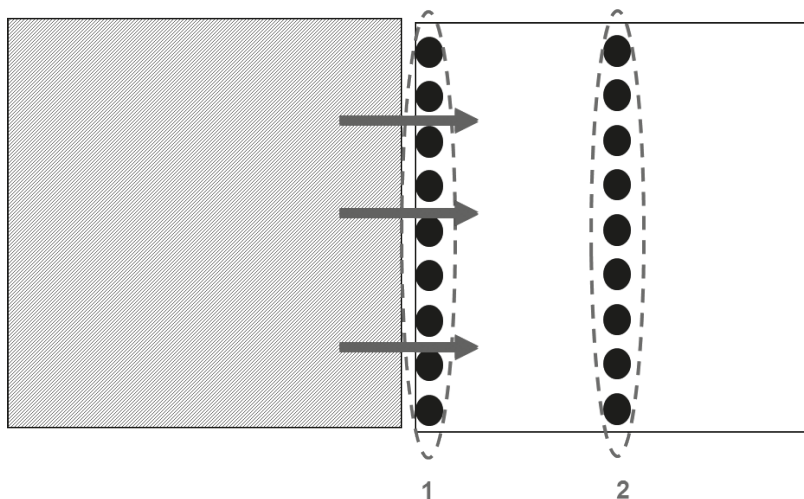
1.4.2 Způsob odběru dílčích vzorků v případě podezření na kontaminaci přenosem větru ze sousedních polí pozemků

V případě, že ekologicky obhospodařovaný pozemek přímo sousedí s konvenčním pozemkem bez náležitého oddělení, musí se odebrat dva souhrnné vzorky. První souhrnný vzorek nazvaný srovnávací vzorek bude vytvořen z dílčích vzorků odebraných z kraje pozemku, který sousedí s konvenčním pozemkem. Druhý souhrnný vzorek bude vytvořen z dílčích vzorků odebraných ze středu pozemku, ve vzdálenosti, kde by se neměla projevit kontaminace přenosem.

V případě, že ekologicky obhospodařovaný pozemek přímo sousedí bez náležitého oddělení s různými konvenčními pozemky z více stran, odeberou se stejným způsobem vzorky z krajů pozemku sousedících s dalšími konvenčními pozemky, takže mohou být odebrány 3 i více souhrnných vzorků.

Pozn.: Příklady dostačujících způsobů oddělení ekologických a konvenčních ploch jsou uvedeny v komentáři k § 10 zákona o ekologickém zemědělství.

Obrázek 3: Prostorové uspořádání odběru dílčích vzorků v případě podezření na kontaminaci přenosem ze sousedních pozemků. Černé tečky = dílčí vzorky, červená plocha = sousední konvenční pozemek odkud je podezření na přenos, červené šipky = předpokládaná vzdálenost přenosu. Všechny dílčí vzorky uvnitř jednoho modrého kruhu (oválu) jsou smíchány do souhrnného vzorku.

Postup odběru v případě zjištění podezřelých příznaků, jakými jsou změny na kulturních rostlinách nebo plevelích jako morfologické změny na rostlinách, změna barvy listů, žloutnutí listů a usychání rostlin v případě plevelů či stopy postřiků na rostlinách a půdě, se od výše uvedených příkladů odlišuje. V tomto případě se odebírá podezřelý materiál bez ohledu na schémata odběru dílčích vzorků uvedená výše, tzn. dílčí vzorky se odebírají na pozemku v místech, kde se podezřelý materiál (suché či poškozené plevely, rostliny se stopami postřiků), resp. půda indikující použití např. totálního herbicidu, nachází. Výjimkou je pouze situace při odběru půdních vzorků na pozemku bez vegetace a zjevných stop použití nepovoleného přípravku na ochranu rostlin, kdy se při odběru dílčích vzorků postupuje podle výše uvedených schémat.

1.4.3 Doporučené minimální počty dílčích vzorků v závislosti na velikosti pozemku

Velikost pozemku do 5 ha: 10 dílčích vzorků

Velikost pozemku 5–25 ha: 20 dílčích vzorků

Velikost pozemku 25–100 ha: 40 dílčích vzorků

Velikost pozemku nad 100 ha: 60 dílčích vzorků

1.4.4 Vzorkování rostlinného materiálu

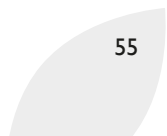
V závislosti na druhu plodiny může být dílčí vzorek tvořen celými rostlinami, jejich nadzemními částmi, listy, plody nebo hrozny plodů.

V případě obilovin, luskovin, okopanin a mladých porostů kukuřice a slunečnice a travních porostů se odebírají celé nadzemní části rostlin, v případě vzrostlejších porostů kukuřice a slunečnice se odebírají listy. V případě zeleniny se odebírají celé rostliny vč. podzemní části (mrkev, cibuloviny, ředkve), nadzemní části rostlin (brukvovitě), listy nebo plody (okurky, lilkovité).

V případě víceletých kultur (vinice, sady) s výjimkou TTP se v závislosti na termínu odběru odebírají vzorky plodů, případně listů, pokud plody nejsou k dispozici. Vzorky se odebírají z různých výšek a orientací (plody, případně orientované do různých světových stran).

Obecně platí, že se přednostně odebírají plody nebo listy starší nebo kryté před deštěm, přičemž prioritu mají části rostliny se známkami postřiku. Při odběru je lepší se vyhnout listům příliš mladým a plodům nebo listům se známkami hniloby. Celé nadzemní části rostlin, plody nebo listy se oddělují čistými nůžkami nebo nožem, vzorek se neupravuje (v případě vzrostlých rostlin je pro lepší manipulaci možné tyto nastříhat na menší části). Při odběru vzorků se doporučuje používání rukavic nebo omytí rukou čistou vodou.

Odebrané dílčí vzorky se ukládají do čistého plastového sáčku nebo čisté inertní nádoby odpovídající kapacity. Po ukončení vzorkování je obsah sáčku nebo nádoby ručně šetrně promíchán tak, aby nedošlo k poškození odebraného materiálu. Tímto je vytvořen souhrnný vzorek. Z tohoto souhrnného vzorku jsou odebrána tři vyhotovení

laboratorního vzorku, přičemž minimální hmotnost každého vyhotovení by měla činit cca 100 g. V případě rostlinného materiálu, jako jsou např. suché plevele, může být získání 100 g hmoty pro každé vyhotovení laboratorního vzorku problematické. Inspektor v takovém případě postupuje při odběru tak, aby se získané množství co nejvíce blížilo 300 g (tři laboratorní vzorky á 100 g). Podobně v takovém případě není často možné ani dodržet minimální počet dílčích vzorků vztažený k velikosti pozemku, jak je uvedeno výše. I v tomto případě je nicméně třeba získat tři vyhotovení laboratorního vzorku. K vytvoření tří laboratorních vzorků se tedy použije veškerý souhrnný vzorek.

Získaná vyhotovení souhrnných vzorků se umístí do igelitových, případně papírových sáčků, které se zapečetí a co nejrychleji vloží do chladicího boxu.

Dvě vyhotovení souhrnného vzorku si ponechá inspektor a jedno vyhotovení souhrnného vzorku je předáno kontrolované osobě. Je třeba seznámit kontrolovanou osobu se způsobem uchovávání záložního vzorku a tento fakt uvést do protokolu o kontrolním zjištění („Kontrolovaná osoba byla seznámena se správným způsobem uchovávání vzorku“), který kontrolovaná osoba podepíše. Vzorky musejí být dlouhodobě uchovávány ve zmraženém stavu.

Více odrůd na jednom půdním bloku:

Zejména v případě víceletých kultur (vinice, sady) může dojít k situaci, že na pozemku je pěstováno více odrůd, přičemž každá z nich vyžaduje jinou strategii ochrany na základě rozdílné rezistence k chorobám či škůdcům. Pokud se nejedná o smíšenou výsadbu, ale odrůdy jsou na pozemku pěstovány odděleně, je vhodné vzorkovat je zvlášť, tj. odebrat dílčí vzorky pro každou odrůdu zvlášť a následně tak získat rozdílné souhrnné vzorky a poté i rozdílné vzorky laboratorní.

V případě, že je odebrán srovnávací vzorek, viz případ nedostatečného oddělení ekologických a konvenčních pozemků, se tato skutečnost spolu s číslem sousedícího konvenčního půdního bloku (PB) uvede do Protokolu o kontrole.

1.4.5 Vzorkování půdy

Dílčí vzorky půdy se odebírají z horních 10 cm půdního profilu, přičemž ke vzorkování se použije půdní sondýrka. Jako náhradní vzorkovací pomůcka může

být použita vzorkovací lopatka. Dílčí vzorky se umístí do čisté nádoby z inertního materiálu, přičemž se odstraní cizorodé předměty jako kameny, kořeny a půdní živočichové. Obsah nádoby je následně důkladně promíchán, čímž vznikne souhrnný vzorek. Z jeho obsahu jsou poté odebrána tři vyhotovení laboratorního vzorku, každé o hmotnosti cca 1 kg. Následný postup je stejný jako v případě rostlinného materiálu.

1.5 Vzorkování bioproduktů ve finální podobě

Biokrmiva na rezidua pesticidů se vzorkují v souladu s vyhláškou č. 415/2009 Sb. a souvisejícími právními předpisy.

Na přítomnost GMO se biokrmiva vzorkují podle nařízení Komise (ES) č. 152/2009.

Biopotraviny se vzorkují v souladu s vyhláškou č. 231/2016 Sb. a souvisejícími právními předpisy.

Dvě vyhotovení laboratorního vzorku si ponechá inspektor a jedno vyhotovení laboratorního vzorku je předáno kontrolované osobě. K rozboru se předá jeden ze dvou vzorků kontrolního subjektu. O odběru vzorků je vypracován protokol, podepsaný inspektorem a kontrolovaným subjektem, a jeho kopie se ponechá na místě.

1.6 Doprava a předání vzorků

Vzorky jsou přepravovány v chladicím boxu a uchovávány v chladničce. Poté jsou co nejrychleji dopraveny do zvolené laboratoře k provedení analýzy. Doporučuje se vybrat laboratoř státní nebo referenční s možností poskytnutí dostupné následné interpretace, která může pomoci při správním řízení.

1.7 Vzorkování osiv

Osivo se vzorkuje výhradně v případě podezření na použití nepovoleného mořícího přípravku, přičemž je třeba mít na paměti, že ani konvenční osivo použité na základě udělené výjimky nesmí být ošetřeno mořícím přípravkem nepovoleným v ekologické produkci. Osivo je vzorkováno ve skladovacích prostorách, případně

může být vzorkováno i po vysetí přímo na pozemku, pokud je při fyzické kontrole v terénu takové podezřelé osivo na pozemku zjištěno. V případě vzorkování osiva ve skladu, ať volně loženého či pytlovaného, se použije postup podle vyhlášky č. 415/2009 Sb. Hmotnost každého vyhotovení laboratorního vzorku by měla činit 100 g. V případě vzorkování osiva přímo na poli se osivo odebírá tak, aby se hmotnost jednotlivých vyhotovení co nejvíce blížila požadovaným 100 g, tj. není třeba se držet prostorových schémat uvedených výše.

V případě, že je osivo, garantované jako ekologické, kontrolovanému zemědělci dodáno třetí osobou, jméno této osoby se uvede do Protokolu o kontrole.

1.8 Odběr vzorků z postřikovače

Vzorky z postřikovače se berou výhradně v případě závažného podezření na použití nepovoleného přípravku na ochranu rostlin. Podezřelými okolnostmi jsou barva či zápach přípravku nacházejícího se v postřikovači, které se liší od vzhledu či vůně povoleného přípravku na ochranu rostlin, jehož použití bude zemědělec s největší pravděpodobností uvádět jako vysvětlení. Objem každého vyhotovení laboratorního vzorku by měl činit aspoň 200 ml. Získaná vyhotovení laboratorních vzorků se zapečetí a co nejdříve vloží do chladicího boxu.

Dvě vyhotovení laboratorního vzorku si ponechá inspektor a jedno vyhotovení laboratorního vzorku je předáno kontrolované osobě. Je třeba seznámit kontrolovanou osobu se způsobem uchovávání záložního vzorku a tento fakt uvést do protokolu o kontrole („Kontrolovaná osoba byla seznámena se správným způsobem uchovávání vzorku“), který kontrolovaná osoba podepíše. Vzorek musí být uchováván v chladničce.

Pro vytvoření vnitřních metodických postupů pro inspektory jednotlivých KO je dále možné použít některé předpisy týkající se odběrů vzorků, zejména:

- vyhlášku č. 415/2009 Sb.;
- vyhlášku č. 61/2011 Sb.;
- vyhlášku č. 137/2004 Sb.;
- vyhlášku č. 257/2009 Sb.

2. Postup v případě zjištění reziduí nepovolených látek v ekologické produkci

V nařízení Komise (ES) č. 889/2008, článku 63 je uvedeno:

„Při prvním provádění kontrolních opatření musí hospodářský subjekt vypracovat a následně uchovat:

- a) celkový popis jednotky, zařízení a/nebo činnosti;*
- b) všechna praktická opatření, která je nutno přijmout na úrovni jednotky a/nebo zařízení a/nebo činnosti, aby bylo zajištěno dodržování pravidel ekologické produkce;*
- c) bezpečnostní opatření, která by měla být přijata, aby bylo sníženo riziko kontaminace nepovolenými produkty nebo látkami, a opatření týkající se čištění, která by měla být prováděna ve skladovacích zařízeních a v průběhu celého produkčního řetězce hospodářského subjektu.“*

2.1 Konkrétní postup

V souladu s předpisy EU a v návaznosti na §33a zákona o ekologickém zemědělství je nezbytné rozlišit, zda došlo k úmyslnému použití nepovolených přípravků na ochranu rostlin, nebo zda došlo ke kontaminaci nepovolenými látkami bez jejich přímé aplikace kontrolovaným subjektem, a dále posoudit míru případného nepřímého zavinění ekologickým podnikatelem.

V každém případě bude provedena laboratorní analýza odebraného vzorku. Pokud bude zjištěna hodnota do limitu 0,01 mg/kg, bude výsledek interpretován tak, že nedošlo k porušení pravidel ekologické produkce (s výjimkou případu nálezů více účinných látek v jednom vzorku), neboť se jedná o množství těžko průkazné, které může být způsobeno používáním pesticidů většinovým konvenčním zemědělstvím.

Pokud bude potvrzen nález převyšující hodnotu 0,01 mg/kg, je třeba rozlišit následující varianty:

2.1.1 Co se týká míry zavinění:

- **jedná se o úmyslné použití** látek a produktů nepovolených v ekologickém zemědělství nebo použití produktů s příměsí GMO;
- **jedná se o opakovanou nebo neúmyslnou kontaminaci ekologických ploch a provozů ekologického podnikatele**, která byla zaviněna z nedbalosti nebo na základě nedostatečných protiopatření (§ 10 zákona o ekologickém zemědělství): Tam, kde sousedí ekologicky obhospodařované pozemky s pozemky, které nejsou obhospodařovány ekologickým způsobem, musí ekologický podnikatel učinit vhodná opatření, kterými sníží riziko škodlivých vlivů na jím ekologicky obhospodařované pozemky, a to na nejnižší možnou míru. Takovými opatřeními jsou zejména výsadba živých plotů, větrolamů, pásů zeleně, izolačních travnatých pásů nebo zřízení cest;
- **jedná se o situaci, které ekologický podnikatel nemohl přes veškerou snahu zabránit a tato situace nenastává opakovaně.**

2.1.2 Co se týká původu vzorkovaného materiálu ve vztahu k certifikaci a správnímu řízení:

- **jedná se o vzorek finální bioprodukce** určené k prodeji k dalšímu zpracování nebo konečnému spotřebiteli. U takových vzorků je možné z důvodu ochrany spotřebitele certifikovat pouze produkty, u kterých je reziduální nález < 0,01 mg/kg po korekci nejistoty měření (dle platného Quality control dokumentu DG SANTE/11945/2015 je povolená nejistota výsledku měření 50 %);
- **jedná se o vzorek půdy nebo plevelů**: U takových vzorků je přípustný reziduální nález < 0,01 mg/kg po korekci nejistoty měření. Při jeho překročení **u plevelů** se má za prokázané přímé použití zakázaných produktů a produkce z daného pozemku, zasažených částí procesů, případně z celé farmy, nemůže být certifikována. **U vzorků půdy** je však třeba brát v potaz druh zjištěné látky. Rezidua některých látek mají totiž v půdě vysokou persistenci. V případě nálezu vyššího rezidua je vhodná konzultace výsledku s ÚKZÚZ;

- **jedná se o nález > 0,9 % koncentrace GMO:** produkce ani následné produkty z ní pocházející nemohou být certifikovány;
- **jedná se o vzorek polní produkce v době její vegetace:** (tedy od počátku vegetačního období do sklizně). Při nálezů reziduí překračujících 0,01 mg/kg po korekci nejistoty měření postupuje následujícím způsobem:
 - a) rozbořem odebraných vzorků se zjistí rozložení reziduálních nálezů na pozemku. Z výsledků rozložení se následně posuzuje, zda lze potvrdit kontaminaci úletem, nebo zda ji vyvracejí s ohledem na situaci pozemku (množství reziduí směrem ke středu pozemku významně klesá);
 - b) dokumentací okolních konvenčních pozemků (čísla pozemků, fotografie aktuálního stavu, stručný popis stavu porostu) se může přispět k potvrzení či vyloučení možné kontaminace ekologické plochy nepovolenými látkami aplikovanými na okolních pozemcích;
 - c) zjistí se pro každou nalezenou reziduální látku její stanovené MRL pro daný produkt nebo pro produkt jemu nejbližší, nebo ve výrobním procesu navazující. Následně se postupuje takto (RN = reziduální nález):
 - i. **$RN \leq 0,01$ mg/kg:** produkci je možné certifikovat; pokud nebylo nalezeno více reziduálních látek v jednom vzorku;
 - ii. **$RN > 0,01$ mg/kg a zároveň $RN < 5\%$ MRL:** po vyloučení přímého zavinění je možné produkci podmíněně certifikovat, v takovém případě se doporučuje rozbořem ověřit následný finální produkt a o konečné certifikaci produktu rozhodnout podle výsledku rozboru;
 - iii. **$RN > 0,01$ mg/kg a zároveň $RN < 5\%$ MRL:** pokud se prokáže nedbalostní vina, není možné produkci certifikovat. Při nedodržení stanovených nápravných opatření bude vyrozuměn příslušný orgán o porušení § 10 zákona o ekologickém zemědělství; zároveň je zemědělcům uložena povinnost informovat příslušnou KO o datu sklizně, aby mohl být proveden kontrolní rozbor finálního produktu určeného k uvedení na trh podle výše uvedeného postupu;
 - iv. **$RN > 5\%$ MRL:** produkci není možné certifikovat a je zaslán podnět na správní řízení na Ministerstvo zemědělství (dále jen „ministerstvo“).

Vždy, když se prokáže úmyslné použití POR: odebere se certifikát a ministerstvu je zaslán podnět na správní řízení.

Hodnota 5 % MRL je pro tyto účely stanovena jako orientační hodnota. Volba hladiny MRL umožňuje přistupovat k jednotlivým látkám a jejich reziduíům v souladu s jejich mírou nebezpečnosti, kterou hodnoty MRL obecně reflektují. Pro účely tohoto metodického pokynu se za pomoci MRL mohou ve výše popsaných případech hodnotit i jiné suroviny než potraviny (např. listy), dle souvislosti s produktem, na který MRL stanovený je.

2.2 Kategorizace podle výsledků analýz (typ látek, koncentrace) – týká se odebraných vzorků polní produkce ve fázi výroby i bioproduktů a biopotravin

Barvy v následující tabulce odlišují rozhodnutí o uvádění produktu na trh. Zelená = uvedení na trh s označením bio je možné, žlutá = předběžné pozastavení před uvedením na trh s označením bio (musí být buď potvrzeno, nebo vyvráceno po dokončení vyšetřování); červená = uvedení na trh s označením bio není v žádném případě možné. Výraz „reziduum“ v tabulce = reziduální nález.

Látka	Koncentrace	
Povolená v ekologickém zemědělství	1	reziduum ≤ MRL
	2	reziduum > MRL
Nepovolená v ekologickém zemědělství	3	reziduum ≤ 0,01 mg/kg*. Zjištěna pouze 1 nepovolená látka.
	4	a) reziduum > 0,01 mg/kg*, ale ≤ 5 % MRL
		b) rezidua více než 1 nepovolené látky (nezáleží na koncentraci)
		c) rezidua v několika dodávkách od jednoho producenta (nezáleží na koncentraci)
	5	rezidua > 5 % MRL**
6	rezidua >MRL	

* 0,01 mg/kg = „orientační hodnota“

** Výjimka: pokud je reziduum ≤ orientační hodnota, pak platí vždy případ 3 i pokud je reziduum > 10 % MRL

2.3 Kategorizace podle příčiny výskytu reziduí a zavinění producenta

Toto třídění je obecně provedeno po skončení vyšetřování.

Příčiny a zavinění	
A	nelze určit příčiny
B	kontaminace bez zavinění producenta
C	nedostatečná opatření (ochrana proti kontaminaci)
D	použití nepovolených látek nebo smíchání ekologických a konvenčních potravin

Příčina C je po posouzení míry porušení povinností, příčina D pak vždy, důvodem k zaslání podnětu na správní řízení na MZe.

2.4 Postupy a opatření přijatá v různých případech

Residuum	Příčiny	Opatření přijatá okamžitě po odhalení					Povolení uvedení na trh s označením bio	Opatření přijatá po dokončení vyšetřování				
		Upozornit okamžitě CERT	Upozornit ministerstvo	Vyšetřování zda jsou produkty ekologické	Vyšetřování příčin	Předběžné pozastavení uvedení na trh		Není možné uvedení na trh s označením bio	Zlepšení přijatých opatření	Sankce	Informování všech účastníků	Přehodnocení interní analýzy rizik
1	A, B, C						x					
2	A, B, C	x	x		x			x	x		x	x
3	A, B, C	x		x	x*		x		x*		x	x
4	A, B	x	x	x	x	x	x		x		x	x
	C	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x
5	A, B, C	x	x	x	x	x		x	x	**	x	x
6	A, B, C	x	x	x	x	x		x	x	**	x	x
1-6	D	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x

Zkratky: CERT = certifikační organizace

* V případě 3, ekologický producent by měl učinit nápravná opatření na vlastní zodpovědnost. Ve všech dalších případech 2, 4, 5 a 6, by měl ekologický producent navrhnout nápravná opatření, která musí být odsouhlasena KO, případně mu KO nápravná opatření stanoví.

** Sankce platí v případech nedostatečné péče nebo nezákonného jednání (případy C, D), ale ne v dalších případech (A, B).

2.5 Perzistentní organické znečišťující látky

Je známo, že mnohé půdy jsou do jisté míry kontaminovány perzistentními organickými polutanty (DDT, HCB, Dieldrin, atd.), které se používaly v minulosti. Protože použití těchto látek je v Evropské unii zakázáno, lze v současné době vyloučit jejich přímé použití. V těchto případech není nutné další vyšetřování příčin a nejsou uděleny žádné sankce. Kvůli negativnímu vnímání těchto sloučenin ze strany veřejnosti by však certifikace a následné uvádění produktů s označením bio na trh mělo být povoleno pouze do výše 0,01 mg/kg pro každou látku a pouze pro maximálně 2 zjištěné látky celkem. Pole s vysokou koncentrací persistentních organických polutantů (POP) mohou být vyloučena z pěstování rizikových plodin. KO by měla stanovit nápravné opatření v podobě nařízení vhodného čistícího osevního postupu a podnik s tímto handicapem zařadit na seznam rizikových podniků a produkci pravidelně vzorkovat.

2.6 Uvádění produktů živočišné následné produkce na trh

V případě kontaminovaného krmiva: pokud bylo krmivo použito před tím, než byl znám nález reziduí, může certifikační organizace upustit od omezení uvedení na trh mléka, vajec a masa, které pochází z těchto zvířat, pokud se ověří, že reziduum v těchto produktech je < než 0,01 mg/kg.

3. Požadavky na zasílané informace v rámci podnětů na správní řízení:

3.1 Mezi hlavní důkazy, které KO předloží ministerstvu spolu s podnětem na správní řízení, patří:

- výsledky analýzy odebraných vzorků, včetně jejich zhodnocení (zejména z pohledu ne/překročení MRL);
- kvalitní fotodokumentace;
- vyjádření kontrolované osoby v případě pozitivního nálezu, jak ke kontaminaci došlo;
- evidence POR, případně účetní doklady o jejich nákupu;
- čísla a stavy okolních konvenčních pozemků, případně vč. fotodokumentace;
- evidence o čištění strojů, pokud je relevantní;
- popis nebo fotodokumentace aktuálního stavu oddělení dotčených ekologických pozemků od sousedících konvenčních pozemků.

3.2 Materiál musí obsahovat mimo jiné jasné stanovisko KO ve smyslu:

- zda se dle indicií jednalo o úmyslnou aplikaci nepovolených přípravků;
- jaký je dle KO zdroj kontaminace;
- zda bylo možné kontaminaci zabránit, nebo to bylo mimo možnosti kontrolovaného subjektu;
- zda byl nebo nebyl odebrán (pozastaven) certifikát.

Ministerstvo všechny získané podklady vyhodnotí a poté učiní konečné rozhodnutí, zda v daném případě bude nebo nebude zahájeno správní řízení.

4. Závěrečná ustanovení

- 4.1 Tento metodický pokyn byl zpracován ve spolupráci s ÚKZÚZ.
- 4.2 Metodický pokyn č. 3/2013 se zrušuje.
- 4.3 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017.

V Praze dne

Ing. Jan Gallas
ředitel odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

Metodický pokyn č. 8/2016

kterým se blíže upravují pravidla pro:

1. **Komunikaci mezi Ministerstvem zemědělství (dále jen „ministerstvo“), kontrolními orgány a kontrolními organizacemi; předávání informací mezi kontrolními organizacemi**
2. **Analýzu rizik a její tvorbu**
3. **Druhy kontrol**
4. **Hlášení závažných nesouladů majících vliv na ekologický status produktu, podněty k zahájení správního řízení a prověřování podnětů od ministerstva**
5. **Kontrolní a certifikační mechanismy, opatření při zjištění nesouladu majícího vliv na ekologický status produktu**

Č.j.: 61015/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Nařízení Komise (ES) č. 1235/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 1235/2008“);

- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“);

I. Komunikace mezi ministerstvem, kontrolními orgány a kontrolními organizacemi; předávání informací mezi kontrolními organizacemi

Podle článku 92, odst. 5 nařízení Komise (ES) č. 889/2008: „Členské státy přijmou vhodná opatření a zavedou dokumentované postupy, aby umožnily výměnu informací mezi všemi kontrolními orgány, které určily, nebo všemi kontrolními subjekty, které schválily v souladu s článkem 27 nařízení Rady (ES) 834/2007, včetně postupů pro výměnu informací pro účely ověření osvědčení uvedeného v čl. 29 odst. 1 uvedeného nařízení.“

I.1 Způsob komunikace a rozsah předávaných informací

I.1.1 Způsob komunikace ministerstva s jednotlivými kontrolními organizacemi (dále jen „KO“) a kontrolními orgány je určen příslušnými smlouvami a dohodami. Všechny KO a kontrolní orgány budou mít zajištěn přístup do registrů ministerstva.

I.1.2 KO jsou povinny zasílat vždy nejpozději 5. den daného měsíce na ministerstvo plány kontrol všech svých inspektorů pro aktuální měsíc s vyznačením stanoveného stupně rizika jednotlivých podniků na základě analýzy rizik.

I.1.3 Vzhledem k požadavku na sjednocení rozsahu předávaných informací a potřebě jejich aktualizace, jsou **KO povinny vzájemně si předávat** v případě přestupu klientů zejména následující dokumenty a informace o konkrétním podniku:

- kopie hodnocení provedených kontrol za poslední 2 roky;
- kopie vydaných osvědčení o původu produktů ekologického zemědělství za poslední 2 roky;
- přehled výměr v EZ (ekologické zemědělství) mimo LPIS (veřejný registr půdy);
- přehled zjištěných nesouladů za poslední 2 roky;
- přehled uložených a dosud nerealizovaných nápravných opatření;
- informaci o rizikových skutečnostech a zařazení dle analýzy rizik.

2. Analýza rizik a její tvorba

- 2.1 KO má vypracovávánu vlastní analýzu rizik, která je základním dokumentem pro plánování všech typů kontrol, plánování odběru vzorků a pro určení dalšího postupu při zjištění nesrovnalostí a porušení platných předpisů EZ. **Smyslem této analýzy je pak zejména prevence rizik.** Tyto postupy jsou součástí vlastních předpisů KO a jsou důsledně uplatňovány.
- 2.2 Dokumentaci o postupu při analýze rizik předkládají KO ministerstvu podle článku 92c, odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.
- 2.3 Hodnocení podniků, ve smyslu rizika, nesmí být založeno pouze na základě již zjištěných nesouladů. Součástí analýzy musí být individuální zhodnocení i dalších rizikových okolností nezávislých na faktickém porušování legislativy, na jejichž základě KO riziko v každém konkrétním podniku předjímá. Na základě analýzy pak KO daný podnik zařadí do příslušné úrovně závažnosti rizika, **kteřé musejí být alespoň tři** (nízká, střední a vysoká).
- 2.4 **Seznam základních rizikových faktorů a závažných nesouladů, které musejí být při provádění analýzy rizik zohledněny:**

Rizikové faktory:

- velikost podniku (finanční obrat, obrat surovin, počet chovaných zvířat, součást konvenčního holdingu, rodinné a vlastnické vztahy);
- souběžné hospodaření EZ a KONV (konvenční), i těch umožněných předpisy EZ;
- souběžná výroba EZ a KONV, zvýšená pravděpodobnost záměny bioproduktů;
- spolupráce s dalšími subjekty (využívání služeb, technologií, skladů apod.);
- importy ze třetích zemí;
- historie podniku (délka působení v EZ, zkušenosti, střídání KO);
- úroveň připravenosti podniku na EZ při vstupu do EZ;
- problémy v živočišné výrobě (vysoká úmrtnost, brakace, množství nucených porážek; nemocnost, technický stav stájí apod.);
- využívání některých výjimek (odrohoování, nákupy konvenčních krmiv či zvířat);

- provázanost s podniky vlastněnými jiným členem rodiny;
- odůvodněné vnější podněty od veřejnosti nebo institucí;
- časté dodatečné certifikace;
- sankce udělené KO v rámci vlastních opatření.

Závažné nesoulady, které je třeba vždy hodnotit jako vysoké riziko:

- odepření vstupu inspektorovi do podniku, neposkytnutí součinnosti při kontrole (pokud není řešeno výpovědí smlouvy);
- s podnikem bylo vedeno v posledních 2 letech správním řízení ministerstvo a byla při něm udělena sankce;
- použití vstupů nepovolených pro EZ, např. POR (prostředky ochrany rostlin), hnojiv, osiv, veterinárních léčiv, stimulátorů růstu apod.;
- použití GMO (geneticky modifikovaný organismus);
- je překračován limit 170 kg N/ha zemědělské půdy;
- klamavé označování bioproduktů a biopotravin;
- závažná porušení pohody zvířat (např. zvířata nejsou pouštěna do výběhu nebo není o tom vedena evidence, vysoká úmrtnost, špatný zdravotní stav, vazné ustájení či jinak významně nevyhovující podmínky ustájení);
- nenahlášení důležitých změn v popisu podniku a praktických opatření k dodržování pravidel EZ;
- chybějící nebo nedostatečně vedené evidence, které prokazují rovnováhu mezi vstupy a výstupy, jednoznačně identifikují postupy a činnosti včetně oddělení EZ/PO/KONV produktů nebo zda evidovaný stav zvířat odpovídá skutečnosti.

2.5 Seznam může být doplňován dle potřeb a poznatků KO.

2.6 Odběr vzorků na základě analýzy rizik

2.6.1 Pravidla pro odběr vzorků jsou upravena samostatným metodickým pokynem. Podle článku 65 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 počet vzorků, které mají být každoročně odebrány a podrobeny analýze

kontrolním orgánem nebo KO, odpovídá 5 % z celkového počtu jimi kontrolovaných subjektů.

Výběr hospodářských subjektů, u nichž se mají odebrat vzorky, vychází z obecného vyhodnocení rizika nesouladu s pravidly ekologické produkce. Toto obecné vyhodnocení zohlední všechny fáze produkce, přípravy a distribuce.

2.6.2 Článek 65 dále ukládá povinnost odebrat vzorek **vždy**, když existuje podezření na použití nepovolených produktů nebo způsobů produkce. Vzorky odebrané z tohoto důvodu se nezapočítávají do uvedeného minimálního počtu 5 %.

2.6.3 Při sestavování plánu podniků určených v daném roce k odběru vzorků **musí být přihlíženo k analýze rizik** s tím, že by do plánu měly být přednostně zařazovány podniky s vyšší úrovní rizika v oblasti kontaminace nepovolenými látkami.

3. Druhy kontrol

3.1 Základní druhy kontrol a jejich vazba na analýzu rizik

3.1.1 Vstupní kontrola

- a) u osoby dosud neregistrované v EZ dojde k analýze rizik na základě této kontroly i předem zjištěných informací. KO posoudí připravenost podniku na vstup do EZ z pohledu praktické možnosti plnění podmínek EZ a přiřadí podniku úroveň rizika
- b) u již registrované osoby (v případě přestupu klientů) posoudí nová KO úroveň rizika také s přihlédnutím k úrovni rizika stanoveného předchozí KO v rámci povinné výměny informací

3.1.2 Řádná kontrola (pravidelná)

- i. Probíhá mimo jiné též na základě analýzy rizik, která pomůže stanovit zejména nejvhodnější období resp. roční dobu vzhledem k zaměření produkce podniku a jednotlivých rizik vyplývajících z typu produkce v závislosti na ročním období. U zemědělských podniků s rostlinnou výrobou musí být provedena v době vegetace resp. do sklizně certifikované plodiny. U zpracovatelů a výrobců, kteří zpracovávají souběžně konvenční produkty a bioprodukty, má probíhat zejména v době, kdy je zpracováván bioprodukt.
- ii. Tuto kontrolu provede KO u všech svých hospodářských subjektů alespoň jednou za rok.

3.1.3 Následná kontrola (nařízená)

Provádí se za účelem ověření splnění uložených nápravných opatření.

3.1.4 Dodatečná namátková kontrola (nařízená)

- i. Podle článků 65 odst. 4 a 92c odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 provádí KO namátkové, zpravidla neohlášené kontroly, založené na vyhodnocení rizika. Tato kontrola proběhne u alespoň 10 % hospodářských subjektů, s nimiž má KO uzavřenu smlouvu.
- ii. Při sestavování plánu podniků určených v daném roce k namátkové kontrole musí být přihlíženo k analýze rizik s tím, že by do plánu měly být přednostně zařazovány podniky s vyšší úrovní rizika.

3.1.5 Neohlášená kontrola

- i. Podle článku 92c odst. 2. nařízení Komise (ES) č. 889/2008 proběhne alespoň 10 % všech kontrol provedených dle článku 65 odst. 1. a 4. nařízení Komise (ES) č. 889/2008 (řádných a namátkových) neohlášeně.

- ii. Neohlášenou kontrolou se rozumí taková kontrola, jejíž konání není oznámeno kontrolované osobě předem.

3.1.6 KO si může, v rámci svých vnitřních postupů, stanovit i další druhy kontrol.

4. Hlášení závažných nesouladů majících vliv na ekologický status produktu, podněty k zahájení správního řízení a prověřování podnětů od ministerstva

4.1 Hlášení závažných nesouladů majících vliv na ekologický status produkce

- 4.1.1 Závažným nesouladem je míněn zejména takový nesoulad, který odpovídá zařazení do nejvyšší kategorie rizika resp. má vliv na ekologický status produkce.
- 4.1.2 V případě, že KO zjistí takový nesoulad, ohlásí ho na ministerstvo do 10 kalendářních dnů od **prokazatelného** zjištění, a to e-mailem, datovou schránkou nebo písemně. V případě, že neshoda byla zjištěna u subjektu, který má uzavřenu smlouvu s jinou KO, ohlásí tuto neshodu do 10 kalendářních dnů rovněž této KO.
- 4.1.3 V případě odepření kontroly oznámí KO ihned telefonicky tuto skutečnost Oddělení ekologického zemědělství ministerstva, aby byla možná rychlá reakce k vykonání případné úřední kontroly.
- 4.1.4 V případě, že se jedná o závažnou okolnost nebo podezření na porušování **jiné než ekologické legislativy**, jakým je např. týrání zvířat nebo okolnost ohrožující bezpečnost potravin, hlásí se tato skutečnost **bez zbytečného odkladu** na ministerstvo a příslušný další orgán (Státní veterinární správa, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, případně Policie České republiky).
- 4.1.5 V hlášení na ministerstvo je vždy uveden jasný popis skutečností, které se podařilo o nesouladu k danému termínu zjistit, kroků uskutečněných KO a informace, jaké další instituce byly o nesouladu informovány.
- 4.1.6 Ministerstvo a KO účinně spolupracují při řešení všech problémů, které to vyžadují. Proto musí být ministerstvo odpovídajícím způsobem včas informováno, jak je uvedeno výše.

4.2 Podněty k zahájení správního řízení

- 4.2.1 Zjištění závažného nesouladu resp. podezření na spáchání přestupku nebo správního deliktu podle § 33 nebo § 33a zákona o ekologickém zemědělství, **vždy vede** k podání podnětu k zahájení správního řízení.
- 4.2.2 KO zjištěný nesoulad oznámí na ministerstvo jak uvedeno výše a provede bez zbytečných odkladů jeho důsledné prošetření. Zjištěné skutečnosti poté neprodleně zpracuje a zašle na ministerstvo jako podnět k zahájení správního řízení.
- 4.2.3 Podnět má obsahovat takové podklady, které umožní ministerstvu jako správnímu orgánu řádné dokazování.

Jedná zejména tyto podklady:

- a) výsledky analýzy odebraných vzorků;
- b) kvalitní fotodokumentace;
- c) vyjádření kontrolované osoby, jak k nesouladu došlo;
- d) relevantní evidence, účetní doklady.

V případě řešení podezření na použití nepovolených přípravků také:

- e) čísla a stavy okolních konvenčních pozemků s fotodokumentací;
- f) popis nebo fotodokumentace aktuálního stavu oddělení dotčených ekologických pozemků od sousedních konvenčních pozemků.

- 4.2.4 Podnět k zahájení správního řízení musí obsahovat mimo jiné jasné stanovisko KO ve smyslu:
- a) zda se dle indicií jednalo o úmyslnou aplikaci nepovolených přípravků;
 - b) jaký je dle kontrolního subjektu zdroj kontaminace;
 - c) zda mohl kontrolovaný subjekt kontaminaci zabránit;
 - d) zda byl nebo nebyl odebrán (pozastaven) certifikát.
- 4.2.5 Ministerstvo všechny získané podklady vyhodnotí a poté učiní konečné rozhodnutí, zda v daném případě zahájí správní řízení.

4.3 Prověřování podnětů od ministerstva

4.3.1 V případě, že ministerstvo obdrží informaci (podnět od jiné osoby, než je KO) o možném nesouladu u některé osoby registrované v EZ, kterou nebude moci vyhodnotit pouze na základě této informace, může se obrátit na příslušnou KO s žádostí o její prošetření. KO takový podnět prošetří a výsledek ohlásí v těchto lhůtách:

- u nesouladů, které budou patrně vyžadovat notifikaci k Evropské komisi nebo u jinak závažných nesouladů do 10 kalendářních dnů;
- u méně závažných nesouladů do 25 kalendářních dnů.

4.3.2 Závažnost podnětu posoudí ministerstvo a požadovanou lhůtu v žádosti o prošetření vždy uvede. Ve výjimečných případech, kdy hrozí prodlení, mohou být lhůty zkráceny.

5. Kontrolní a certifikační mechanismy, opatření při zjištění nesouladu majícího vliv na ekologický status produktu

5.1 Opatření přijatá při podezření na nesoulad nebo jeho zjištění, který má vliv na ekologický status produktu

5.1.1 Opatření podle článku 30 nařízení Rady (ES) č. 834/2007, příp. článku 91 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 provede, resp. nařídí kontrolní orgán nebo KO **bez zbytečného odkladu** od doby zjištění nebo podezření.

5.1.2 Dále ohlásí zjištěné nesoulady dle bodů 4.1 a 4.2 tohoto metodického pokynu.

5.2 Seznam porušení a nesrovnalostí, které mají vliv na odebrání, pozastavení nebo omezení certifikátu

V souladu s čl. 92d nařízení Komise (ES) č. 889/2008 ministerstvo stanoví níže uvedený seznam porušení a nesrovnalostí, které se týkají ekologického statusu produktů a odpovídajících opatření, která mají KO uplatnit v případě porušení nebo

nesrovnalostí zjištěných u jimi kontrolovaných hospodářských subjektů, které se zabývají ekologickou produkcí.

Seznam porušení a nesrovnalostí, které mají vliv na odebrání, pozastavení nebo omezení certifikátu:

- a) odepření vstupu inspektorovi do podniku, neposkytnutí součinnosti při kontrole (pokud nebylo řešeno výpovědí smlouvy);
- b) podezření nebo potvrzení skutkové podstaty přestupků a správních deliktů, jak jsou uvedeny v § 33 nebo § 33a zákona o ekologickém zemědělství;
- c) další porušení, mezi které patří:
 - nákup konvenčních zvířat v rozporu s pravidly EZ;
 - pastva/chov stejného druhu konvenčních zvířat na ekofarmě, která je v rozporu s pravidly EZ;
 - výroba není časově nebo prostorově oddělena;
 - není dokladovatelný tok surovin a výrobků v podniku;
 - složení zpracovaného výrobku je v rozporu s pravidly EZ;
 - neexistence platné výjimky ministerstva na prováděnou činnost, která výjimkám podléhá;
 - opakované porušení pravidel EZ.

5.3 Pravidla pro zneplatnění certifikátu v případě, že je vydán certifikát nový

V jeden okamžik může být platný pouze jeden certifikát. Pokud je certifikát vydán, předchozí certifikát automaticky pozbývá platnosti, což je viditelně na certifikátu vyznačeno. Jde o stejný postup, který se uplatňuje podle § 22 odst. 2 zákona o ekologickém zemědělství v případě odepření vydání certifikátu. Na nově vydaném certifikátu se viditelně napíše věta: „*Dnem vydání tohoto certifikátu končí platnost všech certifikátů a příloh dříve vydaných*“.

5.4 Rotace inspektorů při opakovaném výkonu kontrol ekologických podnikatelů

Období, po které nejdéle může konkrétní inspektor kontrolovat stejný podnik, je stanoveno maximálně na **dva po sobě následující kalendářní roky**, poté musí podnik kontrolovat jiný inspektor KO. Inspektor se smí na stejnou farmu následně vrátit po uplynutí jednoho kalendářního roku. Za odbornou celkovou zdatnost, etický přístup a bezchybný výkon kontrol inspektora se ministerstvu zodpovídá jeho příslušná KO.

6. Přejícná a závěrečná ustanovení

- 6.1 Metodický pokyn č. 3/2015 se zrušuje.
- 6.3 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017.

V Praze dne

Ing. Jan Gallas
ředitel Odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

Metodický pokyn č. 9/2016

kterým se upravují specifická pravidla pro současnou produkci ekologicky chovaných hospodářských zvířat a hospodářských zvířat mimo ekologický chov

Č.j.: 61016/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“).

Legislativa ekologického zemědělství umožňuje hospodářským subjektům podnikajícím v ekologickém zemědělství chovat současně zvířata v systému ekologického zemědělství a konvenčním způsobem. Musí však být splněny podmínky uvedené v článku 17 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

I. Oddělení chovu

Článek 17 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Hospodářská zvířata mimo ekologický chov jsou v zemědělském podniku přípustná za podmínky, že jsou chována v jednotkách, jejichž budovy a pozemky jsou jasně odděleny

od jednotek produkujících v souladu s pravidly ekologické produkce a že se jedná o odlišné živočišné druhy.“

Zemědělský podnik se může rozhodnout, že bude rozdělen do dvou provozních jednotek – ekologické a konvenční. Konvenční jednotka, její pozemky, budovy a zvířata, musí však být zřetelně a jasně oddělena od ekologické jednotky. Navíc není povoleno v těchto jednotkách chovat stejný druh zvířat, a to ani v případě, že se jedná o odlišnou užitkovost, např. u skotu o masnou a mléčnou. Pokud zemědělský podnik není schopen tyto podmínky splnit a zřetelně obě jednotky od sebe oddělit, není takový souběh možný a může to být považováno za správní delikt podle § 33a odst. 1 písm. m) zákona o ekologickém zemědělství.

2. Používání ekologických pastvin konvenčními zvířaty

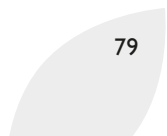
Článek 17 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Hospodářská zvířata mimo ekologický chov mohou každoročně po omezenou dobu používat ekologické pastviny za podmínky, že tato zvířata pocházejí ze systému hospodaření podle odst. 3 písm. b) a že nejsou na těchto pastvinách současně s ekologicky chovanými zvířaty.“

Toto ustanovení nařízení Komise (ES) č. 889/2008 se týká možnosti tzv. smluvního výpasu ekologických pastvin konvenčními zvířaty. V situaci, kdy ekologická farma má více pastvin, než je schopna spást svými ekologickými zvířaty, může využít zvířata z konvenční farmy. Tato konvenční farma však musí být zařazena alespoň do jednoho z níže uvedených opatření Programu rozvoje venkova:

- Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA);
- Platby v rámci sítě NATURA 2000 a podle rámcové směrnice o vodě;
- Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)

Konvenční zvířata nesmí být na stejné pastvině současně s ekologickými zvířaty. Omezenou dobou, po kterou se mohou konvenční zvířata pást na ekologických pastvinách, se podle § 14 odst. 1 zákona o ekologickém zemědělství rozumí doba nejvýše 90 dnů během kalendářního roku, tolerovány jsou 3 jakékoliv měsíce. Každý i jen započatý den pobytu konvenčního zvířete na ekologické pastvině se počítá, jako celý den. Oddělení zvířat posoudí příslušná kontrolní organizace, stejně tak jako

zařazení konvenční farmy do jednoho z výše uvedených opatření Programu rozvoje venkova.

3. Pastva ekologických zvířat na konvenčních pozemcích

Článek 17 odst. 3 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Ekologicky chovaná zvířata se mohou pást na běžných pozemcích za podmínky, že:

- a) *po dobu nejméně tří let nebyly na ošetření těchto pozemků použity produkty, které nejsou povolené pro ekologickou produkci;*
- b) *všechna zvířata mimo ekologický chov, která se pasou na těchto pozemcích, pocházejí ze systému hospodaření rovnocenného systémům podle článku 36 nařízení (ES) č. 1698/2005 nebo podle článku 22 nařízení (ES) č. 1257/1999;*
- c) *všechny živočišné produkty vyprodukované z ekologicky chovaných zvířat, která se však pásala na této půdě, nebudou považovány za produkty ekologického zemědělství, ledaže lze doložit jejich náležité oddělení od zvířat mimo ekologický chov.“*

Ekologická farma má možnost pást svoje zvířata na konvenčních pozemcích. Konvenční pastviny, na kterých se budou pást ekologická zvířata, nesmí být po dobu nejméně tří let ošetřené produkty nepovolenými pro ekologické zemědělství.

Pokud se s ekologickými zvířaty na těchto pozemcích současně pasou také konvenční zvířata, musejí pocházet z farmy, která je zařazena alespoň do jednoho z níže uvedených opatření Programu rozvoje venkova:

- Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA);
- Platby v rámci sítě NATURA 2000 a podle rámcové směrnice o vodě;
- Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)

Všechny živočišné produkty vyprodukované z ekologicky chovaných zvířat, která se pásala na konvenční půdě, nebudou považovány za produkty ekologického zemědělství. Pokud však lze doložit náležité oddělení ekologických zvířat od zvířat mimo ekologický chov, je možné tyto živočišné produkty certifikovat jako bioprodukty. Oddělení zvířat posoudí příslušná kontrolní organizace, stejně tak jako zařazení konvenční farmy do jednoho z výše uvedených opatření Programu rozvoje venkova.

4. Nepovolené rozdělení podniku

Legislativa ekologického zemědělství považuje ekologickou farmu za uzavřenou jednotku s pozemky a zvířaty, pouze ve výjimečných případech, které stanoví článek 17 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, lze současně provozovat v jednom zemědělském podniku ekologickou i konvenční produkční jednotku, ve kterých jsou chována zvířata. Jedná se tedy o dvě oddělené jednotky, kdy konvenční jednotka má zvlášť konvenční pozemky se zvířaty a budovy a ekologická jednotka má zvlášť ekologické pozemky se zvířaty a budovy. Jako souběh si nelze vykládat např. souběh konvenční jednotky, která má pouze konvenční zvířata a ekologické jednotky, která vlastní pouze ekologická zvířata bez pozemků, kdy se pak ekologická zvířata pasou na pozemcích z konvenční jednotky. Takový souběh je v rozporu s článkem 11 nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a článkem 17 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, v legislativě postrádá oporu a může být považován za správní delikt podle § 33a odst. 1 písm. m) zákona o ekologickém zemědělství.

5. Osvědčení o uplatňování ustanovení článku 17 nařízení Komise (ES) č. 889/2008

Článek 17 odst. 5 nařízení Komise (ES) č. 889/2008:

„Hospodářské subjekty si musejí uschovat osvědčení o uplatňování ustanovení tohoto článku.“

Tento odstavec uvádí, že o využití ustanovení článku 17 nemusí zemědělec žádat kontrolní organizaci nebo orgán, ale uchová si doklady, kterými doloží, proč toto ustanovení použil (např. smlouvu o pastevním výpasu s jiným podnikem a doklady o tom, že přítomnost smluvních zvířat neovlivnila celkovou produkci N ve statkových hnojivech tak, aby překročila 170 kg N/ha ekofarmy).

6. Závěr a doporučení

Zemědělský podnik, který hodlá zahájit přechodné období k ekologickému zemědělství jen na části podniku a/nebo bez hospodářských zvířat, musí zvážit, zda je v jeho možnostech dodržet všechny podmínky ekologického zemědělství s ohledem

na cíle a zásady ekologické produkce (nařízení Rady (ES) č. 834/2007, hlava II), zejména trvale udržitelný systém hospodaření a uzavřenost cyklu půda, rostliny, zvířata, půda. Vzhledem k cílům a obecným zásadám ekologického zemědělství **je využívání ekologických travních porostů výhradně konvenčními zvířaty nepřijatelné** a součástí takové ekofarmy musí být vždy i ekologický chov zvířat.

Velkou pozornost musí zemědělec věnovat zřetelnému oddělení jednotlivých pozemků, budov, chovatelských zařízení, druhů hospodářských zvířat a dalších provozních prostředků a zařízení tak, aby zajistil průkazné oddělení ekologické a konvenční části podniku.

Při zpracování celkového popisu provozní jednotky ekologického zemědělství, musí být dobře rozmyšlena a zpracována i opatření, která podnik přijal k zajištění dodržování všech požadavků pro ekologické hospodaření a preventivní opatření, kterými zajistí snížení rizika použití nepovolených vstupů do ekologického zemědělství.

Kontrolní organizace musí při provádění první kontrolní návštěvy podniku pozorně přezkoumat celkový popis jednotky ekologického zemědělství a přijatých opatření, a upozornit zástupce zemědělského podniku na případné nedostatky a riziková místa rozdělení podniku. Pokud podnik chová býložravá hospodářská zvířata, avšak do ekologického zemědělství zařazuje jen trvalé travní porosty bez vazby na ekologický chov zvířat, nelze takový záměr uznat.

7. Závěrečná ustanovení

7.1 Metodický pokyn č. 7/2012 s č.j. 187527/2012-MZE-17252 se zrušuje.

7.2 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017.

V Praze dne

Ing. Jan Gallas

ředitel odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

Metodický pokyn č. 10/2016

kterým se upravují pravidla pro:

- zakládání a údržbu ovocných sadů
- vegetační pokryv sadů
- meziřadí vinic
- krajinné prvky v režimu ekologického zemědělství

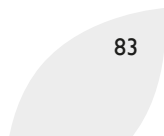
Č.j.: 61017/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“).

Upozornění:

Tento metodický pokyn je určen pro ekologické sady, které nejsou zařazeny v dotačním opatření Ekologické zemědělství v rámci Programu rozvoje venkova. V opačném případě se pěstitel řídí podmínkami příslušného dotačního opatření. (V době vydání tohoto metodického pokynu se jedná o nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství.)

I. Pravidla zakládání a údržby trvalých kultur vycházející z legislativy:

I.1 Nařízení Rady (ES) č. 834/2007

Článek 5 – Zvláštní zásady vztahující se na zemědělskou produkci:

„Kromě obecných zásad uvedených v článku 4 se ekologické zemědělství řídí těmito zvláštními zásadami: písm. f) **péče o zdraví založená na preventivních opatřeních**, jako je výběr vhodných druhů a odrůd odolných vůči škůdcům a chorobám, vhodné střídání plodin, mechanické a fyzikální způsoby a ochrana přirozených nepřátel škůdců.“

Tyto zásady dále rozvádí článek 12 – Pravidla rostlinné produkce:

„písm. g) **prevence škod způsobených škůdci, chorobami a plevely je založena především na ochraně přirozenými nepřáteli, volbě druhů a odrůd, na střídání plodin, pěstitelských postupech a termálních procesech**;

písm. i) pro produkci jiných produktů než vegetativního rozmnožovacího materiálu lze používat pouze ekologicky vypěstovaný rozmnožovací materiál. Za tímto účelem musí být rodičovská rostlina v případě vegetativního rozmnožovacího materiálu pěstována v souladu s pravidly stanovenými v tomto nařízení po dobu minimálně jedné generace, nebo v případě trvalých plodin po dvě vegetační období.“

I.2 Nařízení Komise (ES) č. 889/2008

Ochranu před škůdci, chorobami a plevely a jejich potírání a hubení dále rozebírá článek 5 odst. 1.: „Pokud rostliny nemohou být náležitě chráněny před škůdci a chorobami opatřeními podle článku 12 nařízení (ES) č. 834/2007, lze v ekologické produkci používat pouze produkty uvedené v příloze II tohoto nařízení. Hospodářské subjekty si musejí uschovat písemný doklad o nutnosti použít takový produkt.“

Odst. 2. „U produktů používaných v pastích nebo rozprašovačích, kromě feromonových rozprašovačů, zabraňují pasti a/nebo rozprašovače proniknutí látek do životního prostředí a zabraňují jejich kontaktu s pěstovanými plodinami. Pasti musejí být po použití sebrány a bezpečně zlikvidovány.“

1.3 Zákon o ekologickém zemědělství

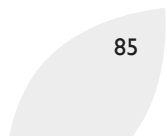
Nepoužití přednostně preventivních, mechanických a fyzikálních postupů k ochraně před škůdci, chorobami a plevely a porušení dalších podobných ustanovení evropské legislativy ekologického zemědělství je dle § 33a písm. o) chápáno jako správní delikt.

Nezbytná preventivní opatření při údržbě ekologických sadů:

- povinné obhospodařování mezi/pod stromy: Zajištění souvislého vegetačního pokryvu v sadu. Dále musí být minimálně 1x ročně provedena mechanická údržba nejpozději do 15. 8., nebo pastva, a to i pod korunami stromů. V případě seče se odklidí biomasa do 31. 8. příslušného kalendářního roku. Pokryv může být přerušen pro nedostatek vláhy, z důvodu zapravení organické hmoty, nebo regulace plevelů, nebo pokud je to v souladu s pěstitelskou technologií v sadu (pěstování dalších plodin, apod.);
- povinná údržba stromů v sadu, spočívající v udržovacím řezu, odstranění podrůstající podnože (v sadu nesmí být výmladky/odnože starší 1 roku), v případě dodatečné výsadby individuální ochrana stromků proti okusu a zajištění opory;
- povinné sklizení produkce pro přímý konzum, zpracování nebo zkrmení, a úroda ze sadu musí být odstraněna, nebo zmulčována a zapravena vhodným způsobem do půdy.

Nezbytná preventivní opatření při zakládání ekologických sadů:

- musí být zohledněna vhodnost stanoviště s ohledem na typ a druh výsadby (nevhodné klimatické podmínky, půdní podmínky, zamokření);
- musí být prováděna základní preventivní opatření (rozčlenění do menších bloků, obklopení doprovodnými dřevinami a bylinnou vegetací);
- zajištění ochrany stromů proti okusu a vytloukání;
- zajištění opory stromů při výsadbě (kůl, pomocná konstrukce apod.).

2. Meziřadí vinic

Ekologická vinice přispívá výrazně v tvorbě biodiverzity, a to především, je-li v interakci s přílehlou chráněnou krajinnou oblastí nebo přírodní rezervací.¹

Ministerstvo zemědělství považuje osevní materiál získaný z nejbližší přírodní rezervace posečením druhově rozmanitých luk a navezený do meziřadí sadu nebo vinice s účelem založení meziřadí stejné druhové skladby, za materiál, který je v souladu s nařízením Rady (ES) č. 834/2007, článek 12 odstavec 2 a tedy za rovnocenný ekologicky vypěstovanému. Biovinař nebo biosadař kontrole prokáže, odkud seno svezl (např. potvrzení místního pracovníka CHKO nebo rezervace). Seno musí pocházet z vinohradu nejbližší rezervace nebo CHKO.

U ostatních osiv v biovinici se biovinař nadále řídí požadavky platné legislativy v oblasti ekologického zemědělství.

3. Vegetační pokryv v sadech

Kde to technologie pěstování dovoluje, je možné meziřadí obhospodařovat jako ornou půdu v pásech. Agrotechnologická opatření k obhospodařování orné půdy v meziřadí stromů a širě pásu orné půdy musí být taková, aby nedocházelo k poškozování kořenového systému stromů a škodám na kmenech. Na této orné půdě, která je tak vnímána jako vegetační pokrytí sadu, je možné pěstovat polní plodiny, např. zeleninu a okopaniny. Veškeré obhospodařování a pěstování musí být v souladu s platnou legislativou v oblasti ekologického zemědělství. Produkci je možné certifikovat a uvádět na trh jako produkt ekologického zemědělství.

¹ Jako příklad lze uvést s vysokou korelací prokázané interakce biovinic na jižní Moravě s CHKO Pálava a CHKO Bílé Karpaty. Poslední výzkum, který provedla firma Biocont Laboratory, prokázal, že tato pozitivní interakce se projevuje zejména, pokud biovinař v meziřadí vinice pěstuje stejné travní a bylinné druhy, které se vyskytují v přílehlé chráněné oblasti nebo rezervaci. Jako nejlepší praxe se pak ukazuje stav, kdy biovinař uzavře dohodu o odvozu posečené louky z oblasti, a toto seno rozveze po meziřadí vinohradu, kde se přirozeně vysemení. Ministerstvo zemědělství hodlá tuto pozitivní interakci podpořit s cílem zlepšování biodiverzity v oblasti, zejména ve vztahu k migraci motýlů a dalšího hmyzu.

4. Krajinné prvky v režimu ekologického zemědělství

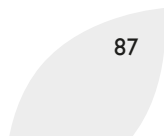
Při osevu plochy krajinných prvků (obnova porostu) musí ekologický zemědělec použít ekologická travní nebo bylinná osiva a osivové směsi, a to i za předpokladu, že případná produkce z daného krajinného prvku nebude sklízena nebo jinak využívána, neboť se i u krajinných prvků jedná o pozemek, který je součástí ekofarmy.

5. Závěrečná ustanovení

- 5.1 Metodický pokyn č. 2/2012 se zrušuje.
- 5.2 Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017.

V Praze dne

Ing. Jan Gallas
ředitel odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

Metodický pokyn č. 11/2016

kterým se upravují pravidla pro chov koní v režimu ekologického zemědělství

Č.j.: 61018/2016-MZE-17252

Právní úprava:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (dále jen „nařízení Rady (ES) č. 834/2007“);
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů, pokud jde o ekologickou produkci, označování a kontrolu (dále jen „nařízení Komise (ES) č. 889/2008“);
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ekologickém zemědělství“);
- Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon) (dále jen „veterinární zákon“);
- Zákon České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání (dále jen „zákon na ochranu zvířat“);
- Vyhláška č. 425/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat (dále jen „vyhláška č. 425/2005 Sb.“).

Koně jsou specifická hospodářská zvířata. Z důvodů zvýšených nároků koní na výživu a péči, a vzhledem k jejich specifickému hospodářskému využití, je nutné přistoupit odděleně k chovu koní za účelem masné či mléčné produkce, a koní chovaných za účelem jiným. Obecně se z důvodu přirozené odolnosti (a tedy menší

pravděpodobnosti, že bude nutné krmit nepovolená krmiva a přípravky) doporučuje chovat na ekofarmách koně takzvaných rustikálních plemen, navyklé pobytům na pastvinách i v dlouhodobě nepříznivém počasí.

Pro chov koní jsou mimo jiné uplatňována následující pravidla:

I. Nařízení Rady (ES) č. 834/2007

Článek 5:

písm. k) „*krmení hospodářských zvířat ekologickým krmivem složeným ze zemědělských složek získaných z ekologického zemědělství a z přírodních nezemědělských látek*“;

To znamená, že majitel stáje musí případným zákazníkům, kteří mají ve stáji ustájené koně, nebo osobám, které ke koním majitele docházejí, vysvětlit pravidla ekologického zemědělství, a zejména **zamezit příkrmování koní krmivem, nepocházejícím z ekologického zemědělství a doplňkovými látkami** používanými ve výživě zvířat, které nejsou pro ekologické zemědělství povoleny. **To platí pro všechny koně ustájené na ekofarmě.**

Koně konvenčních chovů, kteří se ve stáji vyskytují přechodně, **po dobu maximálně tří kalendářních měsíců** v roce, nemusí být registrováni v ekologickém zemědělství (dále jen „EZ“). Po dobu pobytu na ekofarmě se však na tyto koně také vztahují rovněž všechna ostatní pravidla a zásady ekologického chovu zvířat. Je možné je také pást na pastvinách v režimu EZ společně s ostatními koňmi z ekofarmy. Pokud kůň překročí tento roční limit pobytu na ekofarmě, musí být neprodleně zaregistrován do režimu EZ. Pokud kůň registrovaný na ekofarmě přebývá po přechodnou dobu (maximálně 30 strávených nocí v roce) na jiné farmě (z důvodu připouštění, pobytu na závodech a podobně), není tím dotčena jeho registrace v EZ. Tato výjimka se nevztahuje na koně, jejichž maso je určeno ke spotřebě, případně jsou dojeni, a jsou certifikováni jako „bio“.

písm. l) „*uplatňování chovatelských postupů, které zlepšují imunitní systém a posilují přirozenou obranyschopnost vůči nakažám, zejména zajištění pravidelného pohybu a přístupu na otevřená prostranství a případně na pastviny*.“

Tyto zásady dále rozvádí článek 14 – Pravidla živočišné produkce:

písm. b-ii) „*chovatelské postupy, včetně intenzity chovu a podmínek ustájení zaručují splnění vývojových, fyziologických a etologických potřeb zvířat;*“

Tyto podmínky nařizuje také veterinární zákon, a zákon na ochranu zvířat. Jejich naplnění co se týče uspořádání stáje a jejího provozu plně vyhovuje pro podmínky stájí v režimu EZ.

písm. b-iv) „*počet hospodářských zvířat je omezen, aby se minimalizovala nadměrná pastva, udusání půdy, eroze nebo znečištění způsobené zvířaty nebo roznášením jejich hnoje;*“

Intenzita chovu vychází z čl. 15 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, který omezuje roční limit dusíku na hektar zemědělské půdy na 170 kg.

písm. b-vi) „**vazné ustájení** nebo izolování hospodářských zvířat **je zakázáno**, pokud se nejedná o jednotlivá zvířata a o omezenou dobu a pokud to není na místě se zřetelem na bezpečnost, životní podmínky zvířat nebo veterinární důvody;“

písm. c-iii) „*nepoužívají se jiné druhy umělého rozmnožování (než umělé oplodnění) jako jsou klonování a přenos embryí;*“

Zároveň není povoleno, kromě výjimečných případů, kdy to vyžaduje léčba, používat hormonální přípravky k podpoře zabřeznutí.

U koní lze vzhledem k nedostatečné plemenné základně jedinců v režimu EZ připouštět kobyly hřebci z necertifikovaného chovu a naopak.

písm. d-iii) „**hospodářská zvířata s výjimkou včel mají stálý přístup na pastvu nebo k objemnému krmivu.**“

2. Nařízení Komise (ES) č. 889/2008

2.1 Způsob ustájení a chovatelské postupy dále rozšiřuje v tomto nařízení článek 10:

odst. 1.: „*tepelné izolace, topení a větrání budov zajišťují, aby se proudění vzduchu, prašnost, teplota, relativní vlhkost a koncentrace plynů udržovaly v rozmezí, které není pro zvířata škodlivé. Budova v hojné míře umožňuje přirozené větrání a přístup denního světla;*“

2.2 Prostředí ve stáji a kvalita vzduchu:

Stáj musí mít prostředí, které je přizpůsobeno ustájeným koním. Všichni koně ve stáji musejí mít zajištěn průběžný přísun čerstvého vzduchu.

odst. 2.: „ustájovací prostory nejsou povinné v oblastech s příhodnými podnebnými podmínkami, které zvířatům umožňují žít venku;“

Upozornění: koně **chování nepřetržitě na pastvě** (takzvaně 24/7) musí mít **možnost volného přístupu do přístřešku nebo haly** k odpočinku nebo do stáje, která jim poskytne ochranu v létě proti přímému slunci, v zimě proti špatnému počasí a ochranu před predátory, kde mají suché pohodlné lože k odpočinku.

Článek 11:

odst. 1.: „podlahy ustájovacích prostor jsou hladké, nikoli však kluzké (...)“

odst. 2.: „Ustájovací prostory jsou vybaveny pohodlným, čistým a suchým prostorem na spaní/odpočinek o dostatečné rozloze, který je tvořen pevnou konstrukcí bez roštů. Prostor k odpočinku je vybaven dostatečně velkým suchým místem ke spaní, které je pokryto podestýlkou. Podestýlka sestává ze slámy nebo jiného vhodného přírodního materiálu. Může být vylepšena a obohacena o jakékoli minerální produkty vyjmenované v příloze I. nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

Článek 23:

odst. 4.: „Stáje, kotce, zařízení a potřeby se řádně **čistí a dezinfikují**, aby se zabránilo přenosu infekce a usídlení patogenních organismů. Trus, moč a nespotřebované nebo vysypané či vylité krmivo se odstraňují tak často, jak je potřeba pro minimalizaci zápachu a výskytu hmyzu nebo hlodavců“.

3. Zákon o ekologickém zemědělství

Chov koní na ekofarmě podléhá plně pravidlům ekologického zemědělství. Nedodržení těchto pravidel je považováno za správní delikt dle § 33a zákona o ekologickém zemědělství.

4. Závěrečná ustanovení

- 4.1 Metodický pokyn č. I/2013 č.j. 36848/2013-MZE-17252 se zrušuje.
- 4.2 Metodický pokyn nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2017.

V Praze dne

Ing. Jan Gallas
ředitel Odboru environmentálního
a ekologického zemědělství
Ministerstvo zemědělství

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 110 00 Praha I
www.eagri.cz

Foto: Ing. Veronika Stupková

ISBN 978-80-7434-327-8

Praha 2016